

Handläggare
Emma Liljenberg
Telefon: 08-508 120 08Till
Södermalms stadsdelsnämnd
22 april 2021

Underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024 för Södermalms stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förslaget till underlag för budget 2022 med inriktning för 2023 och 2024 och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör

Bakgrund

Nämndens uppdrag i det här ärendet är att lyfta faktorer som har stor påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden 2022, 2023 och 2024. Utgångspunkten för analysen är förändringar i omvärlden och i den egna verksamheten. Slutsatserna inklusive de prioriterade satsningar ska användas som underlag i det kommande budgetarbetet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab och kansli i samarbete med respektive avdelning. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 12 april 2021 och rådet för funktionshindersfrågor den 13 april 2021.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	5
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	6
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	6
2 Nämndens verksamhetsområde.....	7
2.1 Förskoleverksamhet.....	7
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid.....	11
2.3 Äldreomsorg.....	12
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	17
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	19
2.6 Stadsmiljöverksamhet.....	23
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	25
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	26
2.9 Övrigt.....	27
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	30
3.1 Drift.....	30
3.2 Investeringar.....	31
4 Lokalförsörjningsplan.....	33
4.1 Inledning.....	33
4.2 Pedagogisk verksamhet.....	33
4.2.1 Nuläge 31 januari 2021.....	33
4.2.2 Planering av lokaler för år 2022-2031 (första planeringsperioden).....	33
4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2032-2040 (andra planeringsperioden).....	35
4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola.....	35
4.3 Annan kommunal verksamhet.....	36
4.3.1 Nuläge 31 januari 2021.....	36
4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet.....	36
4.4 Övrigt.....	37
4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling.....	37
4.4.2 Samverkan.....	37
4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år.....	37

Bilagor

Bilaga 1: SDN12 2022-2024

Bilaga 2: Klimatinvesteringsprojekt - Underlag till budget 2022

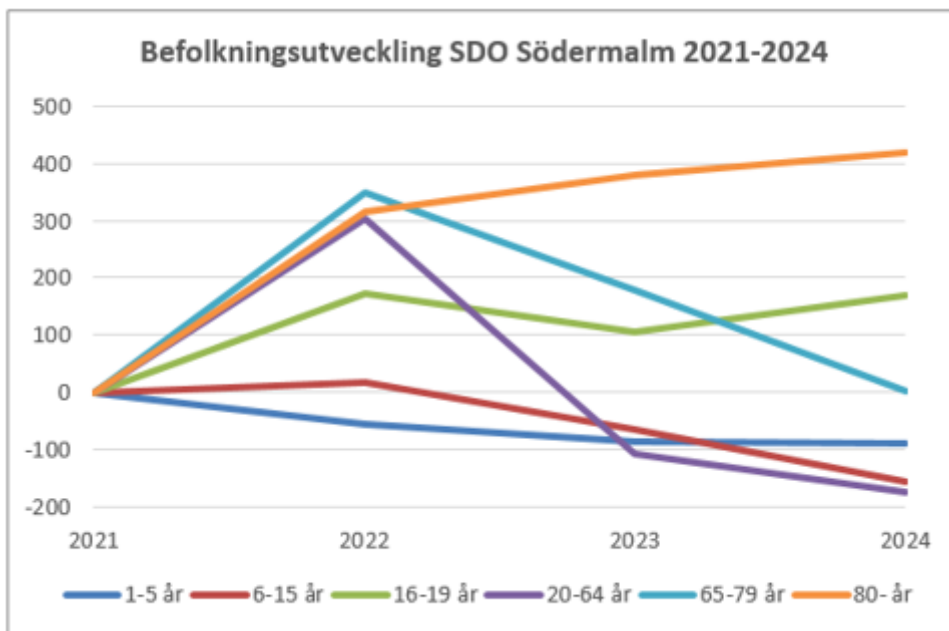
Bilaga 3: Fokusområden näringslivspolicy

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Detta underlag anger inriktningen för stadsdelsnämndens verksamhet under 2021-2024 och vilka strategiska satsningar som bidrar till kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Ytterligare prioriteringar av insatser kan bli aktuella utifrån utvecklingen av Covid-19-pandemin.

Demografi

Stadsdelsområdet omfattar stadsdelarna Södermalm, Långholmen, Reimersholme, Hammarby Sjöstad, Gamla stan och Riddarholmen. Stadsdelsområdet har 2021 drygt 132 300 innevånare. Enligt 2020 års befolkningsprognos beräknas antalet öka till drygt 134 000 år 2024. Området Södra Sofia står för i princip hela ökningen medan antalet innevånare snarare minskar i flertalet av stadsdelens områden. Antalet personer över 80 beräknas öka med drygt 400 personer under prognosperioden. Även åldersgruppen 16-19 ökar något, medan man ser en minskning i övriga åldersgrupper under 2022-2024. Från och med 2024 minskar den totala befolkningen inom stadsdelsområdet årligen och prognostiseras till runt 131 300 år 2029.

Källa: Sweco AB, Befolkningsprognos år 2020

Covid-19-pandemin

Förvaltningen har identifierat ett antal övergripande punkter som varit centrala i hanteringen av den pågående pandemin.

- Den höga sjukfrånvaron bland medarbetare har skapat behov av att anställa fler visstidsanställda vilket ställt krav på snabba rekryteringar samt inneburit ökade kostnader för bemanning. Detta bidrar också till en ökning av andel visstidsanställda i förhållande till tillsvidareanställda
- Ökade behov av kompetensutveckling och fortbildning främst kopplat till arbetsätt för att hindra och minska smittspridningen.
- Ökat behov av närvarande ledarskap har lett till hög belastning på chefer och biträdande chefer.

- Stor påverkan på både den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Snabb omställning till hemarbete för många medarbetare. Rädsla och oro för smittspridning både på och utanför arbetsplatsen.
- Omfattande anpassning av verksamheternas arbetssätt för att minska risken för smittspridning.
- Snabb digital omställning har ställt höga krav på medarbetarnas digitala kompetens.
- Ökat internt och externt informations- och kommunikationsbehov.
- Omprioritering av verksamhet med effekten att viss typ av kvalitets- och utvecklingsarbete prioriterats ned.

Samverkan

I förvaltningens samverkan och dialog med andra nämnder och bolag är stadens prioriterade områden och Vision 2040 en utgångspunkt. Prioriterade samverkansområden redogörs för under respektive verksamhetsområde.

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Strategiska satsningar

- Fortsätta effektivisera lokalutnyttjandet och anpassa det utifrån minskning av förskolebarn.
- Fortsätta utveckla arbetet med digitala verktyg i det pedagogiska arbetet och i kommunikationen med vårdnadshavare.
- Utveckla förskolläraernas ledarskap och ansvar för undervisningen.
- Fortsätta arbetet med att nå en likvärdig förskola med hög kvalitet.
- Fortsätta utveckla mobila arbetssätt, samverkansmodeller och utökat samarbete med civilsamhället för fältverksamheten.
- Säkerställa att målgruppens behov styr utbudet av insatser i verksamheter i egen regi och i upphandlad verksamhet samt entreprenader inom sociala avdelningens verksamheter.
- Arbeta hälsofrämjande för att stärka förutsättningar för god hälsa, jämlika relationer, kunskap om rättigheter och skapa en känsla av sammanhang för unga och vuxna med funktionsnedsättning.
- Utveckla arbetssätt gällande ungdomar som inte är straffmyndiga och misstänkta för grova och/eller upprepade brott.
- Utveckla insatser för ungdomar som riskerar att hamna eller befinner sig i kriminella miljöer.
- Utveckla skolsociala teamet (närvaroteamet) tillsammans med samverkanspartner.
- Utveckla och individanpassa insatser för vuxna med samsjuklighet.
- Utveckla samverkan med andra aktörer och huvudmän för vuxna personer med samsjuklighet.
- Utveckla och utvärdera boendeteamets arbete som syftar till att minska hemlöshet och därmed minska kostnadsdrivande insatser i form av placeringar på akutboenden/härbärgen.
- Fortsätta utveckla samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen (Jobbtorg) och Arbetsförmedlingen för att påskynda nyanländas och kvinnors etablering på

arbetsmarknaden.

- Utveckla samarbetet med SHIS bostäder.
- Utveckla intern och extern samverkan för att nå målet med att nyanlända ska bli självförsörjande och ha ett stadigvarande boende.
- Fortsätta utvecklingen av arbetssätt och metoder för att förebygga ensamhet, psykisk ohälsa och missbruk inom äldreomsorgen.
- Fortsätta insatser kring kost och nutrition i förebyggande syfte för äldre inom särskilt och ordinärt boende.
- Utveckla och införa en modell för arbetsplatsnära kompetensutveckling i den vårdnära vardagen för medarbetare inom äldreomsorgen.
- Ta fram en långsiktig plan för prioriteringar och arbetssätt kopplat till digitalisering och det fortsatta införandet och användandet av välfärdsteknik inom äldreomsorgens verksamheter.
- Stärka det systematiska kvalitetsarbetet i alla verksamheter.
- Öka trygghet genom platssamverkan med olika lokala aktörer från både kultur- och näringsliv, andra myndigheter och fackförvaltningar.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Strategiska satsningar

- Motivera flickor och pojkar att ta del av fysisk aktivitet i fritidsverksamheterna, parklekarna och öppna förskolorna.
- Minska energiförbrukningen i verksamhetslokaler genom energieffektivisering.
- Öka andelen ekologiska livsmedel i verksamheterna.
- Trygghetsskapande åtgärder vid skötsel och utveckling av stadsdelsområdets parkmark. I detta är renhållningen av parkerna en viktig uppgift för verksamheten under kommande år.
- Satsningar på underhåll och reinvestering i befintliga parker och grönområden är ekonomiskt lönsamt eftersom det förlänger livslängden på anläggningarna.
- Vårda, bevara och utveckla Södermalms parker och grönytor under den kommande tioårsperioden utifrån parkplan för Södermalm.
- Inventera anläggningar på parkmark i syfte att bedöma underhållsbehov och prioriteringsordning.
- Utveckla ekosystemtjänsterna i stadsdelsområdets parker och grönområden för att möta klimatförändringar och bidra till att upprätthålla ett robust ekosystem.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Strategiska satsningar

- Utveckla ett mer nära ledarskap i alla verksamheter.
- Formulera nya riktlinjer gällande arbete hemma och på arbetsplatsen som en följd av lärdomar och nya omständigheter efter pandemin.
- Tydliggöra strategier för lönebildning och genomföra översyn av dagens arbetssätt vid löneöversyn.
- Fortsätta arbetet med kompetensförsörjningsplanen för att säkra en god verksamhet,

till exempel tillgången till legitimerade sjuksköterskor och socialsekreterare.

- Arbeta för god arbetsmiljö genom ett aktivt rehabiliteringsarbete och genom tidiga hälsosamtal, med särskilt fokus på att sänka sjukfrånvaron efter pandemin.
- Stärka ledarskapet genom fortsatta utbildningar inom områdena arbetsrätt, löneöversyn, rekrytering, rehabilitering och hälsosamtal.
- Fortsätta prioritera att medarbetare får vidareutbilda sig till barnskötare och förskollärare genom deltagande i de utbildningar som anordnas i stadens regi.

2 Nämndens verksamhetsområde

2.1 Förskoleverksamhet

Omvärldsfaktorer och målgruppens behov

Prognos barn 0-1år				
	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024
Flickor	1379	1396	1392	1395
Pojkar	1431	1450	1447	1450
Totalt	2810	2846	2839	2845

Källa: Sweco AB, Befolkningsprognos år 2020

Öppna förskolan ligger från 2021 inom verksamhetsområdet förskola i kommunfullmäktiges budget. Antalet barn inom åldersgruppen 0-1 kommer enligt nuvarande prognos inte att förändras mycket de närmsta åren.

Prognos barn 1-5 år					
	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024	Förändring 2021-2024
Flickor	3 102	3 062	3 011	2 951	-4,90 %
Pojkar	3 017	3 001	2 965	2 935	-2,70 %
Totalt	6 119	6 063	5 976	5 886	-3,80 %
Fördelning av yngre och äldre barn i procent					
	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024	
1-3 år	62 %	62 %	63 %	63 %	
4-5 år	38 %	38 %	37 %	37 %	

Källa: Sweco AB, Befolkningsprognos år 2020

Inom befintlig bebyggelse kommer antalet flickor och pojkar i förskoleåldern 1-5 år att minska inom samtliga områden på Södermalm under prognosperioden enligt Swecos prognos. Totalt minskar antalet barn med 3,8 procent, vilket kan jämföras med en minskning inom staden på 0,8 procent under samma period. Södra Sofia är det enda området där antalet barn sammantaget ökar med anledning av nybyggnadsområden. I samma område sker ett stort tapp i antal barn på grund av att det är många barnfamiljer i Vintertullens övergångsboenden för nyanlända vars femåriga boendekontrakt löper ut i år och kommande år.

Fördelningen inskrivna barn i förskola i enskild regi respektive kommunal förskola har

förändrats något under de senaste åren. Det är en högre andel barn inskrivna i enskilt drivna förskolor än tidigare. I februari 2021 var det cirka 46 procent av förskolebarnen som var inskrivna i kommunal förskola och cirka 54 procent i förskola i enskild regi. Förvaltningen analyserar fortlöpande efterfrågan på förskoleplatser och gör en bedömning av vilka lokaler som på bästa sätt främjar förskolans långsiktiga behov och verksamhet. Förvaltningen följer även hur det ser ut i gränsförvaltningar och gränskommuner, och hur nybyggnationer där kan komma att påverka behovet av förskoleplatser.

Trenden är att fler enskilt drivna förskolor ansluter sig till den gemensamma kön. Den stora andelen barn inskrivna i enskilt drivna förskolor innebär administrativa kostnader för Södermalms stadsdelsförvaltning som står för administrationen att fördela platser till de enskilt drivna förskolorna i den gemensamma förskolekön.

I december 2020 var 96 procent av barnen i förskoleålder inom stadsdelsområdet inskrivna på förskolan, vilket är en något högre andel än i staden i stort. Förvaltningen planerar att ta fram uppgifter om vilka barn som inte är inskrivna i förskolan för att analysera anledningen till det och för att se om det behövs riktade aktiviteter för att öka inskrivningsgraden. Antalet inskrivna barn i förskolan varierar under ett år. Det är fler barn inskrivna i verksamheten under våren än vad det är under hösten. Detta då förskolan släpper barnen som ska börja förskoleklass i augusti och fyller då inte upp alla lediga platser direkt på hösten utan fortsätter att fylla på under våren för att kunna erbjuda garantibarn och köbarn plats även under våren. Det ställer höga krav på en flexibel organisation och en effektiv lokalanvändning inom respektive förskola.

Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Förvaltningen har en förskola som har utbildning och undervisning på finska. Enligt stadens kösystem var det den 31 december 2020 inga barn som stod i kö till förskola på samiska eller meänkieli inom stadsdelsområdet.

De kommunala förskolorna på Södermalm har en god kvalitet vilket bland annat syns i förskoleundersökningen. I förskoleundersökningen anger 90 procent av vårdnadshavarna att barnen är trygga i förskolan och 86 procent kan rekommendera barnets förskola. Det finns skillnader i kvaliteten mellan förskolorna vilket gör att en likvärdig förskola är ett utvecklingsområde. Arbetet med att nå en likvärdig förskola med hög kvalitet är därför fortsatt prioriterat. Södermalms pedagogiska ställningstaganden har reviderats för att tydliggöra vad som ska vara likvärdigt inom Södermalms förskolor. Det pågår även ett arbete med att stärka det systematiska kvalitetsarbetet. Detta sker med särskilt fokus på barns lärande genom att följa upp både kvalitativa och kvantitativa resultat.

Under kommande år kommer förskolorna fortsätta arbetet med att utveckla arbetssätten med de digitala verktyg som införts. Skolplattformens införande har bidragit till att utveckla förskolan både pedagogiskt och administrativt. Kommunikationen till vårdnadshavarna kring förskolans mål och arbetssätt sker nu via Skolplattformen i syfte att ge vårdnadshavarna information om barnens utveckling och lärande. Den pedagogiska dokumentationen i Skolplattformens modul planering och bedömning har utvecklats och synliggör barnens lärande. Förskolorna behöver vidareutveckla reflektion och analys av verksamhetens metoder så att de målstyrda processerna leder till utveckling och lärande.

Verksamheten fortsätter prioritera tillgång till digitala verktyg och att utveckla digitala arbetssätt för att stärka barnens adekvata digitala kompetens. De medvetna digitala

pedagogiska arbetsätten ska stödja barnen i att använda digitala verktyg på ett sätt som bidrar till utveckling och lärande. Den ökade tillgången och användningen av digitala verktyg samt behov av kompetensutvecklingsinsatser innebär förhöjda kostnader.

Förvaltningens förskoleverksamheter arbetar i linje med flera mål i Agenda 2030, bland annat mål 3 om god hälsa och välbefinnande, mål 4 om god utbildning för alla, mål 5 om jämställdhet och mål 10 om minskad ojämlikhet. Verksamheterna värnar om flickors och pojkars rättigheter och ska bidra till att alla barn har möjlighet att lyckas i förskolan oavsett bakgrund. Verksamheterna har planer med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling som återspeglar arbetet med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det normmedvetna förhållningssätt som används i undervisningen behöver säkerställas och synliggöras i arbetet med pedagogisk dokumentation i Skolplattformen och lärmiljöerna. Verksamheterna arbetar även normmedvetet genom att exempelvis se över material, bilder och böcker ur ett normmedvetet perspektiv.

Verksamheterna fortsätter utveckla arbetssätt för att öka barnens fysiska aktivitet både inom- och utomhus. Flera förskolor har lagt in pulshöjande aktiviteter i sin dagliga struktur, vilket visat sig ha stor betydelse för barnens hälsa, både enligt Karolinska institutet och staden som i detta projekt har konstaterat detta.

Med grund i Agenda 2030 arbetar förskolorna även med hållbar framtid som ett gemensamt projektuppdrag med alla barn. Syftet med projektuppdraget är att ge barnen en känsla av att de kan påverka sin egen framtid och uppmärksamma natur, växtlighet, djurliv, sol, vind och vatten. I projektuppdraget får barnen använda många uttrycksätt som exempelvis naturvetenskap, digitalitet och estetik.

Arbetet med barnkonventionen, som blev lag i januari 2020, fortsätter. För att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn har förskolorna börjat att träffas i reflekterande team där barnens bästa i förskolan är i fokus. Arbetssättet syftar till att främja barnkonventionens paragraf 3 (barnens bästa ska komma i första hand i alla beslut som gäller barn). Genom att pedagoger, ledning och handledare möts i reflekterande samtal som tar avstamp i det vardagliga arbetet på förskolan kan fokus flyttas från akuta insatser till mer förebyggande och hälsofrämjande insatser. Förskolan och socialtjänstens samverkar i tidigt förebyggande arbete, bland annat genom att fortsätta utveckla arbetet med Mentors in Violence Prevention (MVP). Verksamheten ger barnen förutsättningar att utvecklas i trygga, säkra och goda lek- och lärmiljöer.

Covid-19-pandemin

Under pandemin har det ibland varit en hög personalfrånvaro och antalet barn i verksamheten har varierat. Under enstaka dagar har förskolor som ligger nära varandra slagits samman för att klara personalbemanningen. Större delen av verksamheten har förlagts utomhus eller inomhus i mindre grupper. Öppning och stängning har skett utomhus, hygienrutinerna har uppdaterats samt bemannings- och pandemiplaner har upprättats. En omställning till digitala arbetssätt har skett stegvis under året och där främst möten och kompetensutveckling nästan uteslutande genomförts med hjälp av olika digitala verktyg.

Flera arbetssätt som stärkts under pandemin ser förskolorna att de vill hålla i och fortsätta att använda och utveckla. Det gäller bland annat digital kommunikation med vårdnadshavare via Skolplattformen och föräldramöten och utvecklingssamtal i Teams. Förskolorna har sett att

fler föräldrar har kunnat delta på de digitala föräldramötena än de fysiska som vanligtvis sker. Förskolorna ser även att de fortsättningsvis behöver hålla i och säkra att de basala hygienrutinerna följs.

De öppna förskolorna har i perioder varit stängda enligt stadens beslut. Vissa öppna förskolor har erbjudit digitala träffar vilka varit uppskattade. Digitala träffar kan därmed komma att fortsätta genomföras även när pandemin är över.

Ekonomisk utveckling

Antalet förskolebarn minskar i stadsdelsområdet vilket leder till minskade intäkter. Minskade intäkter betyder att kostnaderna för personal behöver justeras och antalet förskolelokaler behöver minskas. Inom Södermalms stadsdelsområden är det en stor andel enskilt driven förskoleverksamhet, och de enskilt drivna förskolornas antal godkända platser gäller tillsvidare. De senaste åren har antalet platser i de enskilt drivna förskolorna varit konstant medan förskolorna i egen regi har minskat antalet lokaler och platser efter det minskade barnunderlaget. Att andelen förskolor i egen regi anpassas efter behov medan de enskilt drivna förskolornas platser fortsätter vara konstanta leder till att antalet platser i egen regi minskar. Detta innebär även en minskad omslutning i nämndens budget.

Förvaltningen ser ett behov av ökat anslag för kommunövergripande verksamhet (KÖV), se avsnitt 3. Sammanfattande ekonomisk analys.

Personal- och kompetensförsörjning

Förvaltningen fortsätter prioritera att medarbetare får vidareutbilda sig till barnskötare och förskollärare genom deltagande i de utbildningar som anordnas i stadens regi.

Arbetet med att förbättra arbetsituationen för förskollärare och barnskötare fortgår. Handlingsplan för förskolorna är framtagen och kommer att följas upp inom ordinarie verksamhetsuppföljningar. En viktig del i arbetet är att skapa tid för planering, uppföljning och utvärdering av undervisningen för både förskollärarna och för arbetslagen gemensamt. Förvaltningen har även identifierat ett behov av ett mer nära ledarskap för att öka kvaliteten och förbättra arbetsmiljön.

Förskolorna uppfyller målvärdet gällande andel legitimerade förskollärare totalt sett. Förskollärarna har inte varit jämnt fördelade på förskolorna och det är en utmaning att fördela så att det finns legitimerade förskollärare som ansvarar för undervisningen i varje barngrupp. Rektor ansvarar för tjänstefördelningen för att se till att alla barngrupper får kontinuerlig undervisning av legitimerade förskollärare.

Prioriteringar 2022-2024

- Fortsätta effektivisera lokalutnyttjandet och anpassa det utifrån minskning av förskolebarn.
- Fortsätta prioritera att medarbetare får vidareutbilda sig till barnskötare och förskollärare genom deltagande i de utbildningar som anordnas i stadens regi.
- Fortsätta utveckla arbetet med digitala verktyg i det pedagogiska arbetet och i kommunikationen med vårdnadshavare.
- Utveckla förskollärarnas ledarskap och ansvar för undervisningen.
- Utveckla ett mer nära ledarskap.
- Fortsätta arbetet med att nå en likvärdig förskola med hög kvalitet.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Omvärldsfaktorer och målgruppens behov

Prognos barn och ungdomar 6-19 år					
	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024	Förändring 2021-2024
Flickor	7 755	7 883	7 904	7 932	2,28 %
Pojkar	8 090	8 154	8 176	8 161	0,88 %
Totalt	15 845	16 037	16 080	16 093	1,57 %

Källa: Sweco AB, Befolkningsprognos år 2020

Prognosen visar att andelen 6-19-åringar kommer att öka med 1,6 procent år 2021-2024 på Södermalm. I staden som helhet ökar andelen med 3,5 procent. I stadsdelsområdet ökar antalet barn och ungdomar från och med i år i något långsammare takt än de gjort de senaste åren. Det ser olika ut i olika åldersgrupper, antalet 6-9-åringar förväntas minska med 237 barn under prognosperioden, medan 11-16-åringar och 17-19-åringar ökar med 190 respektive 295 barn och ungdomar. Det ser även olika ut i inom stadsdelens områden. Till exempel ser förvaltningen en stor ökning ungdomar i Hammarby sjöstad, där de barn som flyttade in när området var nybyggt nu blivit tonåringar. Förvaltningen ser kontinuerligt över befintlig fritidsverksamhet inom stadsdelen för att möta behoven.

Under delar av året hade stadsdelsområdet större ungdomssamlingar i bland annat Blecktornsparken och Hammarby sjöstad, vilket förvaltningen förmodar att man kommer fortsätta se framöver. Det har vid dessa samlingar även varit stora inflöden av barn och unga från andra delar av staden och regionen. Förvaltningens fältassistenter har utvecklat och fördjupat sitt samarbete med polis, socialförvaltningens ungdomsjour och nattvandrare för att trygga utemiljön. Fältassistenterna behöver anpassa sina arbetssätt för att hålla sig uppdaterade om var ungdomarna rör sig och vara mer mobila. Fältverksamheten kommer därför att förstärkas med mobila fritidsledare. I ny upphandling av drift av fritidsverksamheten Maria ungdomsklubb har förvaltningen lagt in krav på att utflyttad verksamhet i form av mobila fritidsledare ska ingå. En förstärkt samverkan inom innerstadens stadsdelar och de kommunala grundskolorna är under pågående utredning och utveckling.

Förvaltningen behöver fortsätta att prioritera arbetet med att söka upp och engagera nyanlända ungdomar i fritidsaktiviteter. Fritidsverksamheterna fortsätter även arbetet för att nå fler flickor och få en jämnare könsfördelning. Att kunna besvara HBTQ-relaterade frågor och kunskapshöjande insatser är fortsatt aktuellt för att nå målgrupper och göra verksamheter öppna och tillgängliga för alla, oavsett könstillhörighet. Socialförvaltningens översyn av samtliga verksamheter i staden med HBTQ-inriktning kommer att bidra med kunskap om utvecklingsområden. Arbetet samstämmer väl med Agenda 2030 mål 5 om jämställdhet och mål 10 om minskad ojämlikhet.

Förvaltningen ser ett behov av att öka utbudet av pulshöjande fysiska aktiviteter i parklekarna. Även marknadsföringen av de fysiska aktiviteterna i parklekarna behöver bli bättre.

Enligt stadens budget har Södermalms stadsdelsnämnd ansvar för att samordna sommarkollo för staden. Beläggningen på stadens kollon har ökat de senaste åren och sommaren 2020 var beläggningen 100 procent. Förvaltningen fortsätter att i samråd med övriga stadsdelsnämnder utveckla kolloverksamheten med syfte att fler barn från grupper som idag är

underrepresenterade, exempelvis i ytterstaden, ska söka till sommarkollo. I förhållande till detta ska kommunstyrelsen, kulturnämnden och Södermalms stadsdelsnämnd se över och vid behov uppdatera stadens riktlinjer och ersättningsnivå för sommarkolloverksamhet. Förvaltningen ska även se över hur staden fortsatt ska informera om sommarkollo.

Covid-19-pandemin

Under perioder har fritidsgårdarna haft begränsade öppettider och många föreningsaktiviteter har inte kunnat genomföras. Antalet ungdomar i verksamheternas lokaler har begränsats och det har funnits ett behov av att utveckla och erbjuda verksamhet där man inte behöver träffas fysiskt. Under de perioder som fritidsgårdarna haft begränsad verksamhet har fritidsledarna från dessa verksamheter arbetat på fältet tillsammans med fältassistenter och andra aktörer. Även digital verksamhet har erbjudits från fritidsgårdarna. Erfarenheter av dessa insatser är mycket positiva vilket bekräftas av synpunkter från ungdomarna själva samt från samverkanspartners. En utmaning inom staden är dock de begränsade digitala plattformar som finns att tillgå.

Under pandemin har antalet besökare i parklekarna ökat. Parklekarna har mött det ökade behovet med ett ökat antal aktiviteter i verksamheterna.

Inför sommarkollo utfördes ett omfattande arbete med att förbereda och anpassa kolloverksamheten efter rådande situation. Varje enskild arrangör arbetade fram en riskbedömning med tillhörande handlingsplan för verksamheten. Ingen smitta konstaterades på sommarens kollo.

Personal- och kompetensförsörjning

Under 2021 förstärker förvaltningen kulturområdet genom att tillsätta en kultursamordnare som även kommer samordna det stadsövergripande kollouppdraget och föreningsbidragen. Kultursamordaren kommer att ha sin placering på förskolans utvecklingsenhet. Stadsdelsnämnden har även beslutat att förstärka sitt preventiva arbete genom att tillsätta ytterligare en fältassistent.

Prioriteringar 2022-2024

- Fortsätta utveckla mobila arbetssätt, samverkansmodeller och utökat samarbete med civilsamhället för fältverksamheten. Norrmalm kommer att undersöka fältverksamheten i innerstaden för att utöka samverkan mellan stadsdelarna.
- Motivera flickor och pojkar att ta del av fysisk aktivitet i fritidsverksamheterna, parklekarna och öppna förskolorna.
- Kulturnämnden har i uppdrag (2021-2023) att i samarbete med stadsdelsnämnderna och idrottsnämnden ansvara för samordning av verksamhetsområdet barn, kultur och fritid i staden. I olika arbetsgrupper kommer stadsdelsnämndernas arbete inom de olika områdena att kartläggas, bland annat all fritidsverksamhet.

2.3 Äldreomsorg

Omvärldsfaktorer och målgruppens behov

Äldre 65-79 år	2021	2022	2023	2024	Förändring 2021-2024
Kvinnor	10657	10848	10985	10967	2,9 %

Äldre 65-79 år	2021	2022	2023	2024	Förändring 2021-2024
Män	8978	9137	9178	9198	2,5 %
Totalt	19635	19985	20163	20165	2,7 %
Äldre 80+	2021	2022	2023	2024	Förändring 2021-2024
Kvinnor	3521	3697	3869	4097	16,3 %
Män	2029	2169	2375	2564	26,3 %
Totalt	5550	5866	6244	6661	20,0 %

Källa: Sweco AB, Befolkningsprognos 2020

Andelen personer över 65 år i Stockholms stad utgjorde drygt 15 procent av befolkningen under år 2020. Andelen äldre skiljer sig mellan stadsdelsförvaltningarna. Högst andel äldre fanns under år 2020 i innerstadsstadsdelarna. Skillnaden mellan andelen kvinnor och män ökar med stigande ålder i Stockholms stad. I den högsta åldersgruppen, 90 år eller äldre var tre av fyra kvinnor. Antalet äldre personer över 65 år i Stockholms stad beräknas öka de kommande åren, åren 2021-2029, enligt Swecos äldreomsorgsprognos. Den största antalsmässiga ökningen av gruppen 80 år och äldre återfinns i innerstaden och ser man till den procentuella ökningen är den som störst på Norrmalm följt av Rinkeby-Kista och Södermalm. Södermalm beräknas ha 25 185 invånare som är 65 år och äldre år 2021 och år 2024 beräknas antalet ha ökat till 26 826 invånare vilket är en ökning med 1 641 personer. Åldersgruppen 65-79 år beräknas öka med 530 personer. Gruppen över 80 år beräknas öka med 1 111 personer. Ökningen prognostiseras att fortsätta flera år framöver och år 2029 beräknas Södermalm ha 30 270 invånare som är 65 år och äldre.

	Faktiska äldreomsorgstagare	Prognos äldreomsorgstagare			
	år 2020 (sep)	år 2021	år 2022	år 2023	år 2024
Äldreomsorgstagare totalt	2818	3100	3170	3240	3300
65-79 år	917	1000	1020	1010	990
80-84 år	538	650	690	740	800
85- år och äldre	1363	1450	1460	1490	1510

Källa: Swecos äldreomsorgsprognos 2020 – Framskrivning av äldreomsorgsbehovet perioden 2021-2040

Mellan åren 2021-2024 beräknas enligt prognoserna antalet personer inom stadsdelsområdet som behöver äldreomsorg att öka med 200 personer till 3 300 personer. Den prognostiserade ökningen avser 150 personer som är i behov av hemtjänstinsatser och 50 personer som är i behov av vård- och omsorgsboende. Fram till år 2030 beräknas antalet personer i behov av äldreomsorg till 3 910 personer. För att kunna möta det ökande behovet av insatser krävs en kontinuerlig kvalitets- och verksamhetsutveckling av äldreomsorgen. Förvaltningen planerar och utvecklar verksamhetsområdet utifrån stadens strategi och handlingsplan för en äldrevänlig stad med syftet att möjliggöra för stadsdelsområdets äldre att leva ett tryggt och självständigt liv med hög livskvalitet och god hälsa.

Enligt Swecos äldreomsorgsprognos fortsätter medellivslängden hos Södermalms äldre att öka och många somatiska sjukdomar förskjuts uppåt i åldrarna och äldre klarar sig själva längre med hjälp av teknisk utrustning. Gruppen äldre med en sviktande kognitiv förmåga, bland annat olika demenssjukdomar, förväntas öka i samband med den ökade befolkningen. Den gruppen kommer ha ett fortsatt omfattande omsorgsbehov. Förvaltningen ser därför ett ökat behov av kompetens inom demensområdet och planerar för ett antal satsningar inom området under planperioden.

Södermalms äldre befolkning är generellt friskare, lever längre, ställer högre krav och har större ekonomiska resurser och tillgångar än tidigare generationer. Fler kan leva och bo självständigt i sitt eget hem längre. Detta ställer höga krav på en fortsatt kvalitetsutveckling av hemtjänsten. Ett fortsatt prioriterat område är att öka inflytandet för den äldre genom att öka kontinuiteten, förbättra samverkan runt den äldres behov samt öka flexibiliteten för att tillmötesgå den äldres behov och önskemål inom ramen för biståndsbeslutet. En av de nyare insatserna, tryggt mottagande i hemmet, som syftar till att öka tryggheten för den äldre och närstående vid hemkomst från sjukhus samt för att minska behovet av vård- och omsorgsinsatser, har införts permanent och förvaltningen ser ett behov av att utvärdera arbetssättet med fokus på vilka effekter det ger på individ- och verksamhetsnivå.

För att kunna möta det ökade behovet av omsorg och hälso- och sjukvårdsinsatser, framförallt hos gruppen äldre över 85 år, ser förvaltningen behov av en utvecklad samverkan med regionen. Genom att förtydliga huvudmännens ansvarsområden skapas bättre förutsättningar för de äldre att få rätt stöd i rätt tid av rätt huvudman.

Lagen om samverkan via utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, som infördes 1 januari 2018, ställer krav på snabbare handläggning för alla ansökningar om insatser i samband med utskrivning från sjukhus. Beställarenheten för äldre har anpassat sin verksamhet och utvecklat arbetssätten för en snabbare handlägningsprocess. Verksamheten ser fortsatt att arbetssätten för en väl fungerande samverkan, mellan äldreomsorgen och primärvården, behöver utvecklas för att säkerställa en trygg, säker och smidig övergång från slutenvård till öppen vård och omsorg.

Förebyggande och hälsofrämjande insatser är ett viktigt område som spelar en stor roll för ett friskare åldrande. En viktig del i det arbetet är området mat och måltider. Förvaltningen ser ett behov av att vidareutveckla arbetssätt inom kost och nutrition samt utveckla mat- och måltidssituationen inom hemtjänsten. Vidare ser förvaltningen att flera förebyggande insatser är viktiga för att bryta upplevelsen av ensamhet och förebygga psykisk ohälsa och missbruk. Förvaltningen inleder därför en satsning med en äldreкуратор för att utveckla fler förebyggande arbetssätt inom området.

Förvaltningen ser att gruppen äldre som lever i fattigdom ökar i stadsdelsnämndsområdet och att leva under knappa ekonomiska förhållanden kan få allvarliga konsekvenser. I äldreombudsmannens rapport från 2019 är bland annat förutsättningen att få en funktionell och anpassad bostad sämre för de äldre som lever i fattigdom. Möjligheterna att äta en bra och varierad kost minskar också. Behovsanpassad bostad och varierad kost som ger den äldre tillräckligt med näring är viktiga faktorer för att inte öka risk för fallskador. Det kan också leda till isolering och ofrihet genom att det blir svårare att komma ut och att träffa släkt och

vänner. Förvaltningen ser ett behov att utveckla de förebyggande insatserna för att bättre möta behoven hos målgruppen.

Förvaltningens mötesplatser för äldre skapar goda förutsättningar för en ökad social gemenskap. Förvaltningen ser utmaningar med att nå ut till de personer som idag inte besöker mötesplatserna och avser att utveckla fler uppsökande arbetssätt för att identifiera och nå ut till fler.

En ökad digitalisering och användning av välfärdsteknik är nödvändig för att kunna möta behoven hos de äldre idag och framöver. Förvaltningen arbetar efter att digitaliseringen ska vara del av verksamhetsutvecklingen och att lösningarna ska utgå ifrån verksamheternas utmaningar. Att öka den digitala kompetensen hos såväl medarbetare som hos målgruppen är en av utmaningarna. Förvaltningen kommer under år 2021 att ta fram en långsiktig plan för prioriteringar och arbetssätt kopplat till digitalisering och välfärdsteknik.

Behovet av ett gemensamt stadsövergripande journalsystem för dokumentation enligt både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen är enligt förvaltningen stort. Med tanke på att även stadens projekt modernisering av sociala system har tagit en ny riktning anser förvaltningen att frågan om ett gemensamt journalsystem behöver prioriteras av staden. Denna typ av system, som inte bryter sekretessen, används redan idag av andra utförare.

Förvaltningen ser en jämställdhetsutmaning i att erbjuda aktiviteter på aktivitetscentren som även kan locka män i högre utsträckning. Förvaltningen ser att verksamhetsområdet är av särskild betydelse för flera av de mål som omfattas av förvaltningens Agenda 2030-arbete, nämligen mål 1 om ingen fattigdom, mål 2 om ingen hunger, mål 3 om god hälsa och välbefinnande, mål 5 om jämställdhet och mål 10 om minskad ojämlikhet.

Regeringen tillsatte i december år 2020 en särskild utredare med uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag. Äldreomsorgslagen är tänkt att komplettera socialtjänstlagen med särskilda bestämmelser om vård och omsorg om äldre och ska innehålla bestämmelser om en nationell omsorgsplan. Utredaren ska lämna sitt förslag i juni 2022.

Covid-19-pandemin

Personer som är äldre än 70 år har drabbats hårdare av pandemin och har varit utsatta för strängare restriktioner. Samtidigt ökar risken för social isolering med stigande ålder och ofrivillig ensamhet är en av de största riskfaktorerna för psykisk ohälsa.

Folkhälsomyndigheten konstaterar i en rapport från oktober 2020 (Konsekvenser för personer 70 år och äldre av smittskyddsåtgärder mot Covid-19) att de äldre som redan var socialt, ekonomiskt och hälsomässigt utsatta nu mår psykiskt sämre och saknaden av sociala sammanhang är stor. Det digitala utanförskapet, som till exempel innebär att man inte kan delta i digitala aktiviteter, har blivit tydligare när man inte kan träffas fysiskt. Förvaltningen kommer därför att fortsätta sin satsning på den digitala fixartjänsten.

Förvaltningen ser att efterfrågan på sociala aktiviteter, främst i fysisk form, kan komma att öka när pandemin är över och att det kan finnas ett uppdämt vårdbehov avseende både psykisk och fysisk hälsa i denna grupp av äldre. Förvaltningen avser därför att rekrytera en hälsopedagog och äldreкуратор under år 2021.

Förvaltningen ser det som ett möjligt scenario att behovet av omsorgsinsatser, framförallt inom hemtjänsten, ökar. Det handlar främst om ett ökat omsorgsbehov hos de äldre personer som varit allvarligt sjuka i Covid-19. Många personer som genomgått en allvarlig Covid-19-infektion upplever nedsatta fysiska, neurologiska och kognitiva förmågor samt har ett allmänt ökat omsorgsbehov (Vårdfokus, 2020). Även anhöriga till äldre har haft en stor arbetsbörda under pandemin då många äldre valt att avstå äldreomsorgsinsatser med rädsla för att bli smittade.

Ekonomisk utveckling

Enligt Swecos prognos kommer behovet av platser på vård- och omsorgsboende att öka med 50 platser under planperioden vilket innebär ökade kostnader med cirka 35,0 mnkr.

Gruppen av äldre med psykosociala problem, missbruk och hemlöshet ökar. Med anledning av detta förväntas även kostnaderna för denna målgrupp att öka under perioden.

Äldreomsorgens verksamheter behöver effektivisera och säkra sina arbetsprocesser genom digitala lösningar och välfärdsteknik. Arbetet med implementeringen innebär ökade kostnader

Personal- och kompetensförsörjning

Förvaltningen ser att behovet av kompetenshöjande insatser för personalen ökar och en utmaning är bristen på specialistutbildade sjuksköterskor och omsorgspersonal med gymnasial vård- och omsorgsutbildning. Utifrån förvaltningens bedömning att gruppen äldre med psykisk ohälsa, missbruk och hemlöshet ökar och att gruppen äldre med kognitiv sjukdom växer och fler yngre äldre drabbas av stroke eller demenssjukdom kommer en satsning med arbetsplatsnära kompetensutveckling att inledas under planperioden. En vårdlärare ska rekryteras för att kompetensutveckla i den vårdnära vardagen.

Kompetensförsörjning kopplat till språk och den digitala kompetensen är fortsatt en utmaning. Ofta kan inte enbart en utbildning kompensera bristande språklig och/eller digital kompetens, utan det behövs en kombination av utbildning och praktik. Att inte ha förmåga att omsätta det man läst till praktiska arbetsätt i vardagen påverkar flexibilitet samt kvalitativ och ekonomisk efterlevnad i verksamheten. Förvaltningen ser att satsningen med arbetsplatsnära kompetensutveckling i form av en vårdlärare behövs även inom detta område.

För att kunna möta framtidens kompetensförsörjningsbehov behöver äldreomsorgen bli ett mer attraktivt område att arbeta inom. Medarbetarna ska ges möjlighet att utvecklas i sin yrkesroll och tydliga karriärvägar ska finnas. För att lyckas med detta krävs ett nära och engagerat ledarskap som är långsiktigt hållbart. Ett viktigt steg på vägen är mindre medarbetargrupper men då krävs också utökade ekonomiska resurser.

Prioriteringar 2022-2024

- Fortsätta utvecklingen av arbetsätt och metoder för att förebygga ensamhet, psykisk ohälsa och missbruk.
- Fortsätta insatser kring kost och nutrition i förebyggande syfte.
- Utveckla och införa en modell för arbetsplatsnära kompetensutveckling i den vårdnära vardagen.

- Ta fram en långsiktig plan för prioriteringar och arbetssätt kopplat till digitalisering och det fortsatta införandet och användandet av välfärdsteknik.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Omvärldsfaktorer och målgruppens behov

I likhet med övriga förvaltningar i regionen ser man inom stadsdelen ett fortsatt stort behov av särskilda bostäder enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Behovet grundas bland annat på en bedömning av att ungdomar som idag är inneboende hos sina föräldrar kommer att behöva en egen bostad innan planperiodens slut. Dessutom ser förvaltningen en fortsatt växande målgrupp inom socialpsykiatri och som har ett behov av gruppboenden enligt SoL. Förvaltningen har fortsatt flera externa placeringar till höga dygnspriser där stadens och LOV-utförarnas (Lagen om valfrihetssystem) utbud av särskilda bostäder inte täcker behoven hos delar av målgruppen. Detta är kostnadsdrivande insatser där kvaliteten inte säkerställs på samma sätt som inte ramupphandlade verksamheter. Det statliga bostadsbidraget räcker inte till för hyrorna i nyproduktion och därför måste även kommunalt bostadsbidrag (KBF) användas där det beviljas. Även om förvaltningen får budgetkompensation för KBF täcks inte hyreskostnaderna, vilket ökar förvaltningens kostnader.

Förvaltningen ser ett ökat stödbehov hos äldre med funktionsnedsättning som bor i gruppboende (LSS) då dessa personer bor kvar i sina bostäder under en längre period i livet. Det är ett utvecklingsområde att se över behovet och möjligheterna till en mer meningsfull vardag för de äldre personer som bor i särskilda boenden enligt LSS och som inte längre har kvar sin dagliga verksamhet. Det handlar bland annat om ökad efterfrågan av öppna verksamheter för målgruppen. En konsekvens av det ökade stödbehovet är att bemanningen på gruppboenden under dagtid behöver utökas vilket leder till ökade personalkostnader.

Antalet ansökningar om assistansersättning ökar fortsatt. Under året ser förvaltningen även en viss ökning av ansökningar för tillfällig utökad assistans särskilt kopplat till pandemin och att dagliga verksamheter har varit stängda. Under de perioder som de dagliga verksamheterna har varit öppna har inte heller behovet för de allra mest funktionsnedsatta som tillhör riskgrupp kunnat tillgodoses. Funktionsnedsättningens omfattning kan begränsa möjlighet till exempelvis aktiviteter utomhus. Även om medarbetare gjort vad de kan har det inte varit möjligt att fylla en utebliven vistelse på dagliga verksamheten. Under rådande situation bedöms brukarnas behov av mer personlig assistans, ledsagning och avlösning mer generöst. Detta kan öka kostnaderna för dessa insatser.

Den statliga LSS-utredningen har lämnat förslag på en förändrad LSS-lag. I det nya förslaget föreslås bland annat att ansvaret för insatsen personlig assistans övergår till staten. I utredningen konstateras att statens kostnader kommer att minska samtidigt som kommunernas kostnader kommer att öka främst kopplat till utredningens förslag om att personlig assistans ersätts med andra insatser för barn under 16 år. Förvaltningen gör bedömningen att om de föreslagna lagförändringarna träder ikraft kommer det att påverka efterfrågan på olika insatser, innebära förändringar i existerande arbetssätt och även medföra ökade kostnader. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Arbetet med att analysera och uppmärksamma barnperspektivet vid utredningar om personlig assistans behöver fortsätta utvecklas för att bättre se till barnens behov kopplat föräldrars

behov av assistans.

Under planperioden avser förvaltningen att utveckla och erbjuda möjlighet till arbetsinriktad daglig verksamhet inom de egna verksamheterna för att bättre möta behoven hos de yngre målgrupperna. Södermalms dagliga verksamhet undersöker möjligheterna att arbeta med praktikinriktning samt samverka med arbetsgivare för att främja den enskildes möjligheter till lönearbete. Exempelvis genom så kallad supported employment som är en arbetsmetod som riktar sig till medarbetare inom områden som arbetslivsinriktad rehabilitering, jobbcoaching och matchning. Verksamheterna fortsätter vidare att stötta och stärka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta på arbetsmarknaden. Utförarverksamheterna som arbetar i direkt kontakt med målgruppen har även fortsatt sitt arbete med implementering av metoder som syftar mot att brukarna ska bli mer självständiga i sin vardag.

Förvaltningen avser även att fortsätta prioritera arbetet med att utveckla bemötandet och öka brukarnas delaktighet i insatsernas utformning. Verksamheterna utvecklar användandet av digitala stöd och välfärdsteknik och stödjer brukarna i användandet av digital teknik. Detta i linje med Agenda 2030, mål 10 om minskad ojämlikhet.

Förvaltningen prioriterar arbetet med att utveckla ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i sociala avdelningens verksamheter, bland annat genom att sprida kunskap för det systematiska arbetet. Arbeta pågår med att utveckla arbetssätt och rutiner för att löpande samla in och följa upp klagomål, avvikelser och förbättringsförslag. I utvecklingen av avdelningen kvalitetsarbete kommer fokus vara att skapa en systematisk uppföljning på aggregerad nivå för att på så vis styra verksamhetsplaneringen framåt. Prioriterat i kvalitetsarbetet är även att utveckla omvärldsbevakning inom olika områden.

Covid-19-pandemin

Inom funktionshindersområdet har pandemin inneburit tillfälliga förändringar. Under våren stängdes samtliga dagliga verksamheter under en begränsad period vilket innebar en övergång till andra former av sysselsättning och aktiviteter. Bland annat har utveckling och tillgång till digitala hjälpmedel ökat. Under våren tydliggjordes även behovet av att uppmana besökare att vara mer restriktiva och försiktiga vid besök hos anhöriga. Under pandemin har förvaltningens grupp- och servicebostäder haft få konstaterat smittade. I förvaltningens samarbete med skolan och habiliteringen framkommer att det har skett en markant ökning av hemmasittare som redan tidigare har haft en problematisk skolgång, och nu fått det ännu svårare kopplat till ökad undervisning på distans. Det finns behov av att ta fram metoder för hur ska vi fånga dessa barn och få tillbaka dem i skolan. En positiv effekt av pandemin är att användandet av digitala hjälpmedel har utvecklats. Till exempel har de boende kunnat erbjudas möten via telefon, Skype och sms.

Ekonomisk utveckling

Även om förvaltningen får budgetkompensation för kommunalt bostadsbidrag (KBF) täcks inte hyreskostnaderna, vilket ökar förvaltningens kostnader.

Förvaltningen har fortsatt flera externa placeringar till höga dygnspriser där stadens och LOV-utförarnas utbud av särskilda bostäder inte täcker behoven hos delar av målgruppen.

Personal- och kompetensförsörjning

Förvaltningens verksamheter inom området personer med funktionsnedsättning prioriterar arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare genom att ta tillvara på och erbjuda medarbetare

som vill utvecklas. Lika viktigt som det är att fånga upp skäl till varför medarbetare väljer att lämna förvaltningen, är det att ta reda på vad det är som gör att medarbetare väljer att stanna över tid.

För att rekrytera personal med rätt kompetens ska förvaltningen fortsätta att använda och utveckla kompetensbaserad rekrytering inom avdelningens verksamhetsområden. Fokus kommer även att vara ett utvecklande av det nära ledarskapet för att förbättra arbetsmiljön för såväl medarbetare som chefer och öka kvaliteten och skapa ett mervärde för våra medborgare.

Prioriteringar 2022-2024

- Säkerställa att målgruppens behov styr utbudet av insatser i verksamheter i egen regi, även upphandlad verksamhet och entreprenader. Det avser bl.a. dagliga verksamheter som i högre utsträckning kan anpassas till att deltagare kan förberedas för att exempelvis komma ut i studier, till praktik- eller arbetsplats.
- Arbeta hälsofrämjande för att stärka förutsättningar för god hälsa, jämlika relationer, kunskap om rättigheter och en känsla av sammanhang för unga och vuxna med funktionsnedsättning.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Omvärldsfaktorer och målgruppens behov

Swecos befolkningsprognos för Södermalms stadsdelsområde visar att antalet 0-19 åringar beräknas öka med totalt 43 personer fram till och med år 2024. En större ökning sker i åldersgruppen 13-19 år där antalet beräknas öka med 555 personer. Antalet personer i åldersgruppen 0-12 år prognosticeras istället att minska med 512 personer. Antalet personer i åldersgruppen 19-64 minskar med 125 personer. Det ökande antalet 13-19 åringar kan komma att innebära ökad efterfrågan av förvaltningens verksamheter för målgruppen.

Förvaltningen fortsätter arbetet med en långsiktig strategi för att utforma en verksamhet som utgår från den enskildes behov med fokus på en sammanhållen socialtjänst. Invånarna inom stadsdelsområdet ska erbjudas samordnat stöd. Socialtjänsten ska utvecklas i samråd med invånarna genom brukardelaktighet och inflytande. Arbetet med Agenda 2030, som bland annat innehåller barns rättigheter, jämställdhetsintegrering och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, genomsyrar verksamheten.

Det pågår en översyn av socialtjänstlagen och socialtjänstens uppgifter. Enligt förslaget som var på remiss under hösten 2020 kommer lagen att ha ett ökat fokus på det förebyggande arbetet, serviceinsatser och mindre myndighetsutövning samt administration. Under planperioden kommer förvaltningen särskilt uppmärksamma hur arbetet med den nya socialtjänstlagen fortskrider i syfte att vara väl förberedd när den väl träder i kraft.

Barn och unga

Antalet anmälningar som kommer in till förvaltningen ökar kontinuerligt. De främsta orsakerna till inkomna orosanmälningar är missbruk och psykisk ohälsa hos vårdnadshavare eller ungdom och olika former av våld inom familjen. Ärendena bedöms som alltmer komplexa. Det flyttar in fler barnfamiljer med äldre barn till stadsdelsområdet vilket kan medföra att anmälningarna ökar ytterligare. Förvaltningen ser redan nu fler ungdomar med normbrytande beteende och kriminalitet på Södermalm. Det finns ett behov av att utveckla

insatser på hemmaplan för det, främst för de yngre kriminella (under 15 år). Samverkan med Polisen behöver fortsätta utvecklas enligt de samverkansöverenskommelser som finns. Det är även viktigt att arbeta förebyggande med de yngre barnen då normbrytande beteende och kriminalitet kan bero på att de unga har utvecklat ett eget beteende tidigt. En jämställdhetsutmaning är att utveckla arbetsätten för att uppmärksamma flickors och pojkars olika uttryck för ett normbrytande beteende.

Målgruppen barn och ungdomar med skolsociala problem är en fortsatt utmaning. Förvaltningens skolsociala team, närvaroteamet, arbetar i nära samverkan med de kommunala grundskolorna i stadsdelen. Syftet är att öka barns möjligheter till att klara målen i skolan samt öka skolnärvaron. Samverkan med friskolorna i stadsdelen är ett fortsatt utvecklingsområde. Förvaltningen ser ett ökat behov av insatser inom området och en långsiktig planering för resurser krävs för att kunna fortsätta utveckla och driva denna form av samverkan. Andra aktörer som exempelvis habiliteringen signalerar ett ökat behov av samverkan kring barn med hög skolfrånvaro.

Förvaltningen ser ett ökat behov av samordnade insatser från socialtjänsten och BUP för barn och unga med psykisk ohälsa. Södermalms ungdomsmottagning har under de senaste åren haft högt besöksstryck vad gäller ungdomar med psykisk ohälsa. De vanligaste orsakerna till kontakt med kurator på Södermalms ungdomsmottagning är oro/ångest, nedstämdhet och dålig självkänsla. Det är av stor betydelse att barn och unga med psykisk ohälsa i större omfattning får stöd från BUP.

Förvaltningen har tillsammans med Kungsholmen, Östermalm, Norrmalm och Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltningar och med stöd av socialförvaltningen ansökt om medel för utveckling av en digital familjecentral, SMART föräldraskapsstöd. Syftet är att tillgängliggöra information, råd och stöd på ett enkelt sätt. Under planperioden kommer förvaltningen även att undersöka förutsättningar för att tillsammans med Region Stockholm och andra vårdgivare driva en fysisk familjecentral.

Barnkonventionen är lag sedan januari 2020 och innebär att barns rättigheter har en starkare juridisk ställning. Detta har ställt krav på förvaltningens verksamheter att utveckla arbetssätt och metoder med fokus på att öka barns delaktighet och inflytande. En barnsamordnare finns knuten till sociala avdelningens utvecklingsenhet och på samtliga myndighetsutövande verksamheter finns barnombud vars uppdrag är att bevaka barns rättigheter i det vardagliga arbetet. Förvaltningen ser ett behov av att utveckla metoder för att systematiskt kunna följa upp och kvalitetssäkra barnrättsarbetet både utifrån barnkonvention med även utifrån flera av målen i Agenda 2030, till exempel mål 3 om god hälsa och välbefinnande, mål 5 om jämställdhet och mål 10 om minskad ojämlikhet.

Vuxna missbruk

Gruppen personer med komplexa vårdbehov, en kombination av missbruk och psykisk sjukdom/funktionsnedsättning ökar. Förvaltningen utvecklar insatserna inom den egna öppenvården för att bättre möta målgruppens behov. Ett sammanhållet stöd av flera myndigheter och vårdgivare, bland annat psykiatri och beroendevården, är viktigt för den enskildes återhämtning. Förvaltningen ser en väl fungerande samverkan med Region Stockholm som en förutsättning för ett effektivt resursutnyttjande och insatser av god kvalitet för målgruppen. En gemensam handlingsplan är under framtagande och ytterligare utveckling

av samverkan behövs.

Socialpsykiatri

Förvaltningen fortsätter att utveckla integrerade stödinsatser riktade till personer med komplexa vårdbehov. En viktig del i detta arbete är att fortsätta individanpassa boendestödet med fokus på att utveckla fler arbetssätt för att kunna erbjuda målgruppen stöd i digital form. Yngre personer som insjuknar i psykossjukdomar omhändertas bättre medicinskt inom sjukvården idag vilket gör att de inte efterfrågar stöd från socialtjänsten i samma utsträckning som tidigare. Sjukvården arbetar i team som täcker flera livsområden vilket medför att brukarna förbättrar sitt psykiska mående och lättare kan ta sig in på arbetsmarknaden eller i studier. Detta gör att socialtjänsten får en allt mer åldrande målgrupp och behöver anpassa verksamheten efter det. Det är särskilt tydligt inom området sysselsättning. Inom sysselsättning behöver det också göras en kartläggning över vilka insatser socialtjänsten har som kan göras attraktiva för yngre personer och som kan leda till arbete framöver. Ett fortsatt utvecklingsområde under planperioden är att öka delaktigheten och inflytandet för personer med missbruksproblematik och/eller psykisk ohälsa. Förvaltningen ser möjligheter att utöka samverkan med brukarorganisationerna för att skapa fler plattformar för delaktighet och inflytande för den enskilde.

Nyanlända

Målgruppen nyanlända på Södermalm kommer ligga på en konstant nivå under år 2021-2023 för att därefter minska. Anledningen är att antalet genomgångsbostäder som tillhandahålls av SHIS bostäder på Vintertullen, i modulhusen på Ringvägen samt övriga enstaka lägenheter runt om på Södermalm fylls på med nya hushåll när andra flyttar ut. Under år 2021 ska ett åttiototal hushåll flytta ut och under år 2022 ytterligare ett femtiotal. Efter år 2023 ändras förutsättningarna när det största boendet på Vintertullen fasas ut. I takt med det kommer antalet personer i målgruppen att minska i stadsdelen, då det är ytterst ovanligt att man lyckas hitta eget boende i innerstaden. De hushåll som flyttar till Södermalm under 2021 kommer maximalt att få bo två år via SHIS, därefter sägs kontraktet upp. Förvaltningen kan se att det sker en viss ”rundflyttning” av familjer/individer mellan stadsdelar i olika SHIS-boenden vilket innebär en längre väg till ett mer stabilt och varaktigt boende för dessa personer.

Förvaltningen ser behov av fortsatt förstärkt stöd genom integrationsprojektet för att stärka målgruppen och vägleda till egen försörjning och varaktigt boende. En strategiskt viktig fråga för staden är hur samarbetet mellan stadsdelsförvaltningarna och Jobbtorg ska stärkas för målgruppen, med fokus på hur man kan organisera det förebyggande arbetet mot ny hemlöshet och säkra rimliga boendelösningar för nyanlända barnfamiljer med låg utbildningsnivå, låga inkomster och bristande svenskkunskaper. Förvaltningen ser även ett behov av ett gemensamt stadsövergripande arbetssätt för att snabba på integrationen genom riktad samhällsvägledning och föräldrautbildningar i ett tidigare skede efter inflytt till anvisat boende i de olika stadsdelarna.

Hemlöshet

Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetet med boendefrågor, inom både beställar- och utförarenheter i syfte att motverka hemlöshet. Resultatet av det boendeteam som skapats under 2021 kommer att utvärderas och ligga till grund för förvaltningens fortsatta arbete. Ett välutvecklat och fortsatt fungerande samarbete med SHIS bostäder är centralt. Förvaltningen

ser ett behov av en centralt placerad funktion i staden som stöd till stadsdelsförvaltningarna vid förhandling av vårdplatser inom ramen för socialtjänstens uppdrag. Detta leder till sänkta kostnader till samma kvalitet för brukarna.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Antalet våldsutsatta som söker stöd har under de senaste åren ökat och arbetet med stödsatser för våldsutsatta och våldsutövare fortsätter att utvecklas inom relationsvåldscentrum innerstaden. Målgruppen har utökats och uppdraget innebär nu även att hålla samtal med barn. Förvaltningens relationsvåldsteam utvecklar arbetet med att utreda våldsutövare. Att utveckla den interna samverkan inom förvaltningens verksamheter är en viktig del i detta arbete.

I stadens nya program mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck är prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation nya områden vilket kommer kräva en utveckling av befintliga arbetssätt. Förvaltningens arbete bidrar särskilt till mål 3 om god hälsa och välbefinnande och mål 5 om jämställdhet i Agenda 2030.

Förvaltningen utvecklar under 2021 samverkan med Polisen genom ”Initiativ gryning”. Det är ett ettårigt projekt, men kommer med största sannolikhet att påverka arbetet även på lång sikt. Polisens satsning Initiativ Gryning startar under 2021 ett pilotprojekt om relationsvåld, IGOR, som ska öka samverkan mellan polis och socialtjänst på Södermalm. Målet med projektet är att arbeta brottsförebyggande genom uppsökande verksamhet, ökad lagföring inom utredningar som rör brott i nära relation samt skapa en fungerande samverkan mellan aktörer som jobbar inom området.

Covid-19-pandemin

Brukare med aktuella ärenden har av sagt sig insatser som hemtjänst, boendestöd eller sysselsättning vilket kan leda till att de får ett ökat hjälpbehov framöver. Behandlingsarbete har inte kunnat bedrivas som vanligt vilket kan medföra att en form av vårdskuld byggs upp. Hur det påverkar verksamheten är ännu svårt att säga.

Förvaltningen har sett ett ökat behov av förebyggande och uppsökande arbete inom alla socialtjänstens verksamheter utifrån pandemins effekter. Förvaltningen planerar därför för att bland annat stärka upp med fler fältassistenter, erbjuda utökad föräldrastöd och förstärka samverkan med polis och skola.

Under pandemin har mycket av samverkan med olika externa aktörer, exempelvis skola och polis behövt ske digitalt. Förvaltningen ser att detta är ett utvecklingsområde då olika aktörer använder olika typer av digitala plattformar vilket många gånger har försvårat kommunikationen och samverkan.

Ekonomisk utveckling

Utifrån uppdrag i stadens budget har det beslutats att Relationsvåldscentrum Innerstaden (RVCI) framöver även ska ha insatser för barn som har upplevt våld vilket kan innebära ökade personal- och lokalkostnader.

Personal- och kompetensförsörjning

Utveckla mottagandet av studenter som genomför verksamhetsförlagd utbildning, exempelvis

socionomer.

Prioriteringar 2022-2024

- Utveckla arbetssätt gällande ungdomar som inte är straffmyndiga och misstänkta för grova och/eller upprepade brott.
- Utveckla insatser för ungdomar som riskerar att hamna eller befinner sig i kriminella miljöer.
- Utveckla skolsociala teamet (närvaroteamet) tillsammans med samverkanspartner.
- Utveckla och individanpassa insatser för vuxna med samsjuklighet.
- Utveckla samverkan med andra aktörer och huvudmän för vuxna personer med samsjuklighet.
- Utveckla och utvärdera boendeteamets arbete som syftar till att minska hemlöshet och därmed minska kostnadsdrivande insatser i form av placeringar på akutboenden/härbärgen.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Omvärldsfaktorer och målgruppens behov

I stadens översiktsplan framkommer hur stadens bebyggelse samt mark- och vattenanvändning kan utvecklas på lång sikt. I planen framkommer att det planeras byggas 140 000 nya bostäder i staden fram till år 2030. En ökande befolkning ger ett större tryck på Södermalms parker genom fler boende och fler besökare. Sammantaget skapar detta ett behov av att parkerna ska kunna erbjuda en variation av rekreativsmöjligheter som passar olika kategorier av människor.

Förvaltningen gör bedömningen att förändringen i befolkningens sammansättning är marginella och inte har någon nämnvärd påverkan på verksamheten.

En stor utmaning för stadsmiljöverksamheten är det tydligt ökade antalet ärenden som kommer in via Tyck till-appen. Den stora ärendevolymen innebär att betydande personella resurser tas i anspråk för hanteringen av inkomna ärenden. Under år 2020 inkom 5 067 ärenden som berör parkmark. Det är en ökning med 39 procent jämfört med år 2019 och en ökning med hela 63 procent jämfört med år 2018. Förvaltningen har periodvis svårt att klara de svarstider som är utlovade till frågeställaren. För att effektivisera hanteringen av inkomna ärenden anser förvaltningen att den av trafikkontoret pågående översynen av stadens system för hantering av inkommande synpunkter och klagomål är viktig att prioritera.

Arbetet med Agenda 2030, som bland annat omfattar hållbar energi, bekämpa klimatförändringarna, ekosystem och biologisk mångfald samt hållbara städer och samhällen, genomsyrar verksamheten. Förvaltningen upplever att staden erbjuder ekonomiska förutsättningar att kunna genomföra åtgärder inom ovanstående områden. Utmaningen ligger i att kunna hantera det stora antalet olika investeringsprojekt som förvaltningen arbetar med och som ska hinna färdigställas under ett och samma verksamhetsår. Detta då beviljade investeringsmedel inte får flyttas över till kommande år.

Ingen ny lagstiftning eller beslut i nämnden av betydelse har tillkommit som bedöms påverka verksamhetsområdet de kommande tre åren.

I parkplan Södermalm anges att aktuell forskning visar att det generellt är en större andel pojkar än flickor som använder offentliga lekplatser från cirka 7 års ålder och uppåt. Forskningsresultat visar också att cirka 80 procent av dem som använder spontanidrottsplatserna är pojkar. Ett viktigt arbete under perioden är att verka för minskade skillnader mellan hur pojkar och flickor använder lekplatser och ytor för spontanidrott.

Upprustning av stadsdelsområdets parker genomförs också med ett jämställdhetsperspektiv gällande upplevelsen av trygghet genom exempelvis belysningsåtgärder och förbättring av sikt.

Covid-19-pandemin

Till följd av den rådande pandemin har förvaltningen konstaterat att besöksstrycket i parker och grönområden märkbart ökat. Mönstret över hur parkerna används har förändrats. Parkerna nyttjas nu även på dagtid och på vardagar i betydligt större utsträckning än tidigare. Förvaltningen behöver därmed anpassa det ökade behovet av renhållning och underhåll av parkerna. De förändrade besöksmönstren i parkerna bedöms delvis bestå även efter pandemin, detta då fler antas arbeta hemifrån i större utsträckning än tidigare.

Den ökade närvaron i parkerna har även inneburit en tydlig ökning av antalet inkomna ärenden via Tyck-till appen med ökad administrativ insats som följd.

Ekonomisk utveckling

Ökande befolkning, fler besökare samt ökad konkurrens om befintliga parkytor innebär behov av fler mångfunktionella ytor, tätare reinvesteringsintervall och ökade driftsinsatser.

För att nå kommunfullmäktiges målsättning om andelen nöjda medborgare med avseende på renhållning och parkskötsel behövs omfattande insatser vilket bidrar till ökade kostnader.

Reinvesteringsbehov som uppkommer vid nybyggnadsområden efter cirka 10 till 20 år. Det rör exempelvis markerodring vid bostäder samt träkonstruktioner i vattenmiljöer som behöver byggas om i förtid. Denna typ av åtgärder innebär omfattande investeringsbehov till höga kostnader. Projektens art kräver tillgång till entreprenörer och kompetens som ligger utanför stadsdelens förmåga och förvaltningen är därmed i behov av hjälp från andra verksamheter inom staden.

Stadsmiljöverksamheten är i dagsläget beroende av medfinansiering via annat verksamhetsområde inom förvaltningen då medlen via fördelningsnyckeln inte täcker kostnaderna.

Prioriteringar 2022-2024

- Trygghetsskapande åtgärder vid skötsel och utveckling av stadsdelsområdets parkmark. I detta är renhållningen av parkerna en viktig uppgift för verksamheten under kommande år.
- Satsningar på underhåll och reinvestering i befintliga parker och grönområden är ekonomiskt lönsam eftersom det förlänger livslängden på anläggningarna.
- Vårda, bevara och utveckla Södermalms parker och grönytor under den kommande tioårsperioden utifrån parkplan för Södermalm.
- Inventera anläggningar på parkmark i syfte att bedöma underhållsbehov och prioriteringsordning.
- Utveckla ekosystemtjänsterna i stadsdelsområdets parker och grönområden för att

möta klimatförändringar och bidra till att upprätthålla ett robust ekosystem.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Omvärldsfaktorer och målgruppens behov

Förvaltningen har under flera år haft en successiv minskning av antalet hushåll med ekonomiskt bistånd men under år 2020 ökade antalet hushåll något från ett genomsnitt på 419 ärenden år 2019 till ett genomsnitt på 462 ärenden. De mest vanligt förekommande målgrupperna som idag tar emot ekonomiskt bistånd består av arbetslösa, sjukskrivna utan ersättning samt personer med socialmedicinska hinder. Förvaltningen kan också se en liten ökning av antalet hushåll med barn som uppstår ekonomiskt bistånd vilket skulle kunna vara en effekt av den pågående Covid-19-pandemin. Under inledningen av planperioden kommer arbetssätten för att bättre kunna stödja dessa målgrupper att utvecklas. Arbetet för att både män och kvinnor ska vara självförsörjande bidrar till flera av målen inom Agenda 2030, främst mål 5 om ökad jämställdhet och mål 10 om minskad ojämlikhet.

Samarbetsformer med SHIS bostäder har utvecklats under år 2020 i olika forum exempelvis mellan chefer för ekonomiskt bistånd och förvaltningens integrationsprojekt och chefer inom SHIS bostäder samt mellan förvaltningens bovägledare och SHIS bovärdar. Samarbetet kommer fortsätta utvecklas för att kunna följa upp de som bor i genomgångsbostäder och avtalat boende. Ett viktigt uppdrag för både förvaltningen och SHIS bostäder är att inga barnfamiljer blir hemlösa.

Inom stadsdelsområdet finns för närvarande 252 hushåll som bor på genomgångsboenden. Det är en utmaning för de som bor i genomgångsboendena att hitta annat varaktigt boende och arbete/försörjning. Under perioden måste ett stort antal hushåll lämna genomgångsboendena då deras femåriga boendekontrakt löper ut. Under år 2021 beräknas att cirka 80 hushåll med barn behöva ordna eget boende. Om hushållen inte lyckas hitta boende kan det innebära att förvaltningen behöver ordna tillfälliga boendelösningar vilket kan medföra ökade kostnader för förvaltningen. Hur boendesituationen för de nyanlända som måste lämna genomgångsboenden ska lösas på sikt är en strategiskt viktig fråga för staden.

Förvaltningens projekt för förebyggande integrationsarbete där nyanlända får individuell stöd, rådgivning och samhällsvägledning fortsätter och utvecklas. Arbetet med att stötta nyanlända att hitta annat boende och egen försörjning såväl under som efter etableringstiden intensifieras. Särskilt kvinnor, som ofta står långt ifrån arbetsmarknaden, prioriteras.

Förvaltningen behöver fortsätta utveckla arbetssättet med anställda stadsdelsmammor vars uppdrag är att söka upp och stötta nyanlända kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Stadsdelsmammorna fungerar som en länk in i det svenska samhället och har möjlighet att ge vägledning när det gäller till exempel barnens fritid, skola och aktiviteter.

Covid-19-pandemin

Pandemin har medfört ett ökat inflöde av nya ärenden samt en markant ökning av rådgivningssamtal. Det är delvis nya målgrupper som kontaktar förvaltningen med frågor om ekonomiskt bistånd, främst egenföretagare med höga boendekostnader. En bidragande orsak till detta är fördröjda ersättningar från andra statliga myndigheter samt att andra sociala subventioner inte når personerna. Statliga bidrag går nämligen inte att söka för vissa

företagare. Fördröjningar i ersättning från Försäkringskassan och a-kassan medför att brukare kan behöva ekonomiskt bistånd under en kortare period, det vill säga få rådrum.

Förvaltningen ser även att den fortsatta pandemin och en eventuell fortsatt ökad arbetslöshet kommer innebära fler invånare i behov av ekonomiskt stöd för sin försörjning. Detta gäller framförallt ungdomar och unga vuxna som får svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Detta kan komma att öka både arbetsbelastning och kostnader för förvaltningen. Den redan ökade arbetslösheten försvårar även för nyanlända att nå egen försörjning och bostad och i förlängningen att leva ett självständigt liv.

Ekonomisk utveckling

Ökade kostnader för ekonomiskt bistånd i samband med att etableringsersättning upphör för många familjer på etableringsboendena.

Personal- och kompetensförsörjning

Verksamheten prioriterar och utvecklar den systematiska introduktionen av nyanställda.

Prioriteringar 2022-2024

- Utveckla samarbetet med SHIS bostäder.
- Utveckla intern och extern samverkan för att nå målet med att nyanlända ska bli självförsörjande och ha ett stadigvarande boende.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Omvärldsfaktorer och målgruppens behov

Arbetslösheten på Södermalm ökade med närmare 2 procent mellan december 2019 och december 2020 (Källa: Sweco). Arbetsförmedlingens bedömning för år 2021 visar på en fortsatt ökning av arbetslösheten och långtidsarbetslösheten väntas öka till historiskt höga nivåer. Dock råder stor osäkerhet kring utvecklingen framöver på grund av den pågående Covid-19-pandemin. Pandemin har framförallt slagit hårt mot branscher som hotell, restaurang och handel där tillfälliga anställningar är vanliga och där det finns många ingångsjobb. Krisen skyndar också på strukturomvandlingen på arbetsmarknaden vilket leder till att vissa jobb inte kommer tillbaka. Enligt Arbetsförmedlingen är situationen särskilt svår för ungdomar och utrikes födda som är nya på arbetsmarknaden men också för dem som redan var arbetslösa. För att bättre kunna möta den växande målgruppen av personer som söker försörjningsstöd på grund av arbetslöshet behövs ett väl fungerande samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen, Jobbtorg, och Arbetsförmedlingen. Behovet av stöd hos målgruppen har ökat och en växande grupp i behov av arbetsmarknadsåtgärder är nyanlända som lämnat etableringsfasen och ännu inte är självförsörjande. Genom att erbjuda och utveckla stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden bidrar förvaltningen till att uppfylla mål 5 om ökad jämlikhet samt mål 8 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030.

En prioriterad målgrupp under perioden är kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Förvaltningen kommer att fortsätta samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen för att utveckla fler möjligheter till försörjning för målgruppen. En jämställdhetsutmaning är att öka möjligheterna för fler kvinnor att arbetsträna som en väg ut i egen försörjning.

Förvaltningen arbetar aktivt med arbetsmarknadsanställningar och ser ett fortsatt behov av

detta. Personer som fått Stockholmsjobb har svårt att komma vidare ut på den öppna arbetsmarknaden. Frågan behöver ses över i hela staden.

Förvaltningen kommer fortsatt att prioritera särskilda grupper såsom ungdomar med funktionsnedsättning eller ungdomar som lever i en socialt utsatt situation vid erbjudande om feriearbete. Feriearbete kan för många innebära en första kontakt med arbetslivet varför det är viktigt att ta tillvara på ungdomarnas önskemål och eventuella behov för att arbetet ska upplevas både meningsfullt och utvecklande.

Covid-19-pandemin

Behovet av arbetsträningsplatser är omfattande men antalet platser har minskat under pandemin. Förvaltningen ser det som troligt att behovet kommer öka under planperioden.

Ekonomisk utveckling

Rådande och prognosticerat konjunkturläge och en hög nivå av arbetslöshet innebär att vissa grupper kommer få allt svårare att etablera sig på arbetsmarknaden vilket gör att tiden med ekonomiskt bistånd riskerar att förlängas.

Prioriteringar 2022-2024

- Vidareutveckla samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen (Jobbtorg) och Arbetsförmedlingen för att påskynda nyanländas och kvinnors etablering på arbetsmarknaden.

2.9 Övrigt

Trygghet och säkerhet och näringsfrämjande arbete

Ökad trygghet i den offentliga miljön är ett fortsatt fokusområde för förvaltningen. I förvaltningens trygghetsarbete ingår att säkerställa goda förutsättningar för företagande inom stadsdelsområdet. Genom trygghetshöjande insatser i stadsdelsområdets parker och genom Söderandan, där även det lokala näringslivet är involverat, möjliggörs trygga och välfungerande platser inom stadsdelsområdet för att driva företag. Genom att förvaltningen för samman och samverkar med olika lokala aktörer från både kultur- och näringsliv, andra myndigheter och fackförvaltningar, breddas perspektiven på vilka åtgärder och aktiviteter för ökad trygghet, trivsel och rörelse som ska prioriteras. Samarbetet med Stockholm Business Region kring utvecklandet av ett koncept för en utökad näringslivsdialog fortsätter. Under 2021 förstärker förvaltningen kulturområdet genom att tillsätta en kultursamordnare.

Våldsbejakande extremism

Våldsbejakande extremistiska rörelser ökar sin närvaro i det offentliga rummet och ges stort massmedialt utrymme. Exempel är återvändare från krig och våldshändelser i Europa och USA. Globalisering och digitalisering ökar möjligheterna för att sprida propaganda och fake news. I sammanhanget kan ökningen av ensamagerande eller mindre grupper av våldsbejakande högerextremister (accelerationister) nämnas. Kompetensen kring att upptäcka tecken på radikalisering och förekomst av våldsbejakande extremism ökar i staden men fortsatt utbildning kring fenomen och miljöer krävs. 2022 är valår vilket baserat på erfarenheter från tidigare valrörelser leder till ytterligare aktiviteter kopplat till extremistmiljöerna. Detta sammantaget skulle kunna leda till ökat inflöde av ärenden och mer information om våldsbejakande extremism att hantera både inom och utanför vårt

stadsdelsområde.

Kompetensförsörjning

Pandemin har ändrat förutsättningarna på arbetsmarknaden på ett antal sätt. Många har arbetat hemma betydligt mer än förut, det har skapats nya arbetsformer där digitaliseringen har påskyndats, och arbetsmiljöfrågorna har kommit i fokus när det gäller allt från skyddsutrustning till arbetsmiljö vid arbete i hemmet. Samtidigt har en majoritet av medarbetarna i stadsdelsförvaltningen behövt arbeta fysiskt på arbetsplatsen. Under de kommande åren ställs stadsdelsförvaltningen inför ett antal utmaningar, som har direkt koppling till HR-området.

På förvaltningen finns 1 663 tillsvidareanställda medarbetare per sista januari 2021. Av dessa är 205 medarbetare 62 år eller äldre, en andel på drygt 12 procent. Personalomsättningen 2020 slutade på knappt 17 procent och den totala sjukfrånvaron uppgick till 9,8 procent varav 4,0 procent var korttidsjukfrånvaro dag 1–14.

Förutom de tillsvidareanställda finns också 301 medarbetare med tidsbegränsade anställningar; vikarier eller med allmän visstidsanställning. Förvaltningen vill arbeta för att minska andelen timanställda, bland annat genom att aktivt arbeta med bemanningsmål och schemaplanering för att öka kontinuiteten för brukare och boende och för ett hållbart arbetsliv för förvaltningens medarbetare.

Förvaltningen vet att ett antal arbetsplatsfaktorer kommer att förändras i och med pandemin. Digitaliseringen kommer att påskyndas och ledarskapet ställs inför nya utmaningar. Det kommer att finnas behov av ett nära ledarskap, även om det inte alltid innebär att man möts fysiskt. Förutsättningarna i förvaltningens avdelningar ser olika ut, men behovet av ett ledarskap som upplevs som nära och tillgängligt finns hos alla stadsdelens medarbetare. Det kommer att uppstå nya mötesformer och andra arbetssätt, där fokus ligger på resultat och utveckling av verksamheten. Förvaltningen kommer att behöva fortsätta att arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare, så att man i konkurrens med andra arbetsgivare kan locka kompetenta medarbetare.

Arbetet med kompetensförsörjningsplanen kommer att vara viktigt även under de kommande åren, med en särskild satsning på att höja andelen utbildade undersköterskor inom äldreomsorgen.

Sjukfrånvaron har ökat kraftigt under 2020, och bedömningen är att den kommer att vara fortsatt förhöjd under 2021. Det beror bland annat på regler kring att man ska vara hemma vid minsta symptom. Det får en direkt konsekvens i form av en förhöjd korttidsjukfrånvaro. Samtidigt finns ett stort behov av att arbeta för en långsiktigt rimlig sjukfrånvaronivå. För att uppnå detta kommer förvaltningen att arbeta med rehabilitering, tidiga hälsosamtal, ett närvarande ledarskap och ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Det är också viktigt att förvaltningen erbjuder goda arbetsvillkor där en trygg anställning är en självklarhet.

Förvaltningens arbete inom HR-området grundar sig i stadens personalpolicy och bidrar till flera av målen inom Agenda 2030 såsom mål 5 om ökad jämställdhet, mål 8 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, samt mål 10 om minskad ojämlikhet.

Prioriteringar 2021-2024:

- En formulerad riktlinje gällande arbete hemma och på arbetsplatsen som en följd av

lärdomar och nya omständigheter efter pandemin.

- Arbete med tydliga strategier för lönebildning, och översyn av dagens arbetssätt.
- Fortsatt arbete med kompetensförsörjningsplanen för att säkra en god verksamhet, till exempel tillgången till legitimerade sjuksköterskor och socialsekreterare.
- Arbetsmiljöfrågor, med särskilt fokus på att sänka sjukfrånvaron efter pandemin - genom ett aktivt rehabiliteringsarbete och genom tidiga hälsosamtal.
- Stärka ledarskapet genom fortsatta utbildningar inom följande områden:
 - Arbetsrätt och systemet Winlas
 - Löneöversyn
 - Rekrytering och systemet Varbi/Jobba i Stan
 - Rehabilitering och hälsosamtal

Innovation och digitala arbetssätt

Förvaltningen stödjer en innovativ kultur för att möta förändrade behov hos medborgarna och framtidens utmaningar. I digitaliseringsprojekt ska det finnas tydliga metoder för projektarbete, uppföljning och utvärdering som leder till effektivisering och/eller ökad kvalitet och medborgarnytta. Förvaltningen samverkar för innovation och strategiska digitaliseringsfrågor med olika aktörer bland annat stadsledningskontoret och övriga förvaltningar. Förvaltningen har tagit initiativ till ett nätverk med andra stadsdelsförvaltningar för samverkan kring innovation och verksamhetsutvecklingsfrågor. Inledningsvis är forumet till för stadsdelsförvaltningarna och våra gemensamma utmaningar, samt för att kunna bolla idéer, inspirera och stötta varandra i olika frågor som rör verksamhetsutveckling.

Förvaltningen fortsätter att höja den digitala kompetensen för chefer och medarbetare. Insikt i vad digitala verktyg och hjälpmedel kan bidra med är en viktig förutsättning för att fortsätta att utveckla innovativa arbetssätt och stöd. Förvaltningen har etablerat och fortsätter utveckla nya digitala arbetssätt, bland annat i mötet med klienter, förskolebarn och familjer. Detta leder till en ökad transparens för brukarna och en effektivare dokumentation och administration för förvaltningens personal.

Vidare fortsätter förvaltningen att effektivisera administrativa stödprocesser i syfte att höja kvaliteten, korta ned ledtider och använda skattemedel på bästa sätt. En kartläggning av processer i stödfunktioner ger goda insikter i hur man kan ta tillvara den potential som finns inom organisationen.

Modernisering sociala system

Stadens projekt modernisering av sociala system, Esset, inom socialtjänst, äldreomsorg och hälso- sjukvård har bytt inriktning. Nuvarande system, Paraplysystemet, ska istället utvecklas och moderniseras. Förvaltningen vill lyfta de stora utmaningar som finns med att ta fram relevant statistik på såväl individ- som på aggregerad nivå med dagens system. Syftet med Esset har även varit att effektivisera handlägningsprocesserna vilket sannolikt kommer att fördröjas. Förvaltningen vill därför framhålla vikten av att staden prioriterar utvecklingen av ett funktionellt och ändamålsenligt socialt system.

Klimat

Verksamheterna arbetar med utgångspunkt i Stockholms stads miljöprogram samt Södermalms lokala miljö- och klimathandlingsplan. Förvaltningen fortsätter arbetet med LED investeringar och att minska CO2 utsläppen i samband med förvaltningens livsmedelskonsumtion bland annat. Även arbetet med att byta ut gamla vitvaror och anlägga

växtbäddar med biokol är prioriterat. Förvaltningen har även fått i uppdrag från stadsdelsnämnden att utreda vad som krävs för att stadsdelen vara klimatneutral 2030. Förvaltningen ingår i ett miljösamordningsnätverk med de övriga stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningen samarbetar med miljöförvaltningen inom ramen för Stockholms stads miljöprogram och sitter även med i flertalet nätverk/projektgrupper som hålls av miljöförvaltningen. Andra viktiga samarbetspartners är stadsledningskontoret, Stockholm Vatten och Avfall AB, de kommunala bostadsbolagen och fastighetskontoret. Klimat- och miljöarbetet bidrar till flera mål i Agenda 2030, främst mål 3 om god hälsa och välbefinnande, mål 6 om rent vatten och sanitet för alla, mål 7 om hållbar energi för alla, mål 11 om hållbara städer och samhällen, mål 12 om hållbar konsumtion och produktion, mål 13 om att bekämpa klimatförändringarna och mål 15 om ekosystem och biologisk mångfald.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Förvaltningen har en ekonomisk bruttoomslutning på cirka 2,8 miljarder kronor. I förvaltningen arbetar 1 653 tillsvidareanställda medarbetare och personalkostnaderna utgör 37 procent av nämndens bruttokostnader vilket motsvarar 1 017 mnkr. Kostnaderna för köp av verksamhet utgör 44 procent vilket motsvarar 1 213 mnkr och lokalkostnaderna utgör 8 procent vilket motsvarar 216 mnkr. Resterande 11 procent det vill säga 321 mnkr avser främst bidrag, livsmedel, förbrukningsmaterial och kostnader för IT.

Förskola

Reimers specialförskola

Reimers specialförskola är en kommunövergripande verksamhet (KÖV) som har funnits sedan 1960-talet. KÖV-anslaget för Reimers har inte förändrats sedan år 2014 vilket gör att nuvarande anslag inte är tillräckligt. Prognosen för år 2021 visar på att Reimers specialförskola kommer gå med ca 0,6 mnkr i underskott vilket kommer belasta Södermalms stadsdelsförvaltnings budget.

Bamse språkförskola

Bamse språkförskola är en kommunövergripande verksamhet (KÖV) som har funnits sedan 1986. Förskolan har ett avtal med Region Stockholm. Enligt avtalet finns en skyldighet att tillhandahålla både förskollärare och logopedier och hur många dessa ska vara. KÖV-anslaget för Bamse har inte förändrats sedan år 2015. Detta gör det svårt för förskolan att balansera ekonomiskt eftersom den i och med avtalet med regionen inte har möjlighet att påverka antalet tjänster eller antal platser. Anslaget har inte räknats upp på flera år förutom med kompensation för kostnader för turbundna resor. Dessutom bör anslaget årligen få samma procentuella uppräknings som schablonen inom förskola för att även i framtiden balansera ekonomiskt.

Äldreomsorg

Tellus fritidscenter

Eftersom anslaget för den kommunövergripande verksamheten Tellus fritidscenter inte har förändrats sedan år 1997 men löne- och övriga kostnader ökat så har verksamheten urholkats.

Förvaltningens hyreskostnader täcks inte heller fullt ut av anslaget. Förvaltningen anser därför att nuvarande anslag inte är tillräckligt. Verksamheten drivs i dagsläget på entreprenad.

Stadsmiljö

Till följd av den ökande befolkning, fler besökare samt fler skolor och förskolor som nyttjar parkerna för verksamheternas utvistelse följer ökade driftskostnader. Det är därför viktigt att fördelningsnyckeln för stadsmiljöverksamheten speglar de behov av insatser som krävs för att uppnå målsättningen avseende medborgarnas nöjdhet av renhållning och parkskötsel.

I fördelningsnyckeln tas hänsyn till hur stor dagbefolkningen är vilket främst innefattar antalet arbetsplatser i stadsdelsområdet. Här behöver även andelen turister tas med i viktningen. När det gäller nattbefolkningen styrs denna faktor endast av antalet boenden i stadsdelsområdet. I nattbefolkningen bör även antalet besökare till området räknas med. Södermalms stadsdelsområde har ett stort nöjesutbud och därmed högt besöksstryck även under natten. Detta innebär ett minst lika stort slitage och lika stor nedskräpning som den besökande arbetande befolkningen medför under dagtid.

Antalet barn och elever i förskola och skola är en annan faktor som förvaltningen anser måste tas hänsyn till i fördelningsnyckeln. De senaste åren har förskolor och skolor som saknar egen gård och som istället använder parkerna ökat.

För att kunna sköta naturreservaten utifrån de fördjupade skötselplanerna som finns framtagna samt utföra insatser utifrån stadens handlingsplan för biologisk mångfald är förvaltningen beroende av att få de medel som årligen söks. Det ger viss osäkerhet både vad gäller insatser på kort sikt samt för den långsiktiga planeringen. Förvaltningen förordar att tilldelningen av dessa särskilda medel istället inkluderas i fördelningsnyckeln. Det skulle även medföra att det administrativa arbetet i samband med ansökan försvinner.

3.2 Investeringar

Mnkr	Prognos 2021	2022	2023	2024
Större investeringar	16,7	7,5	7,0	2,0
Reinvesteringar	5,4	3,0	3,0	3,0
Mindre investeringar med nycklade medel	10,2	10,2	10,2	10,2
Klimatinvesteringar	10,5	7,8	7,4	7,3
Trygghetsinvesteringar	1,8	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	8,0	5,0	3,0	3,0
Totalt	52,6	33,5	30,6	25,5

Nämnden ansöker årligen om investeringsmedel avseende större parkupprustningsprojekt hos kommunfullmäktige. I tabellen ovan redovisas de investeringsprojekt för Södermalm som kommunfullmäktige beslutat om till budget 2021. I prognosen för år 2021 ingår även begärd ombudgetering för kvarteret Rosendal mindre (2,9 mnkr) och begärd ombudgetering för renovering av träbryggor i Hammarby sjöstad (0,4 mnkr) som gjordes i samband med

verksamhetsberättelsen för år 2020. I prognosen ingår dessutom begärd budgetjustering om 8,8 mnkr till följd av merkostnader för arkeologiska utgrävningar i samband med nyanläggning av parkyta i Rosendal mindre.

Stadsdelsnämnden har under våren 2021 ansökt om medel för perioden 2022-2024 för ett antal större investeringsprojekt. De sökta projekten är Tantolunden, Mariatorget, Haren, Ansgarieparken och olika reinvesteringsåtgärder. Under hösten 2021 beslutar kommunfullmäktige om tilldelningen av medel för stora parkinvesteringar för 2022.

Ombyggnationen av Slussen har pågått i flera år och kommer att pågå många år till. Under den tiden har kringliggande parker varit illa av projektets etableringar. När Slussen är klar och parktytor inte längre tas i anspråk av projektet behöver de en omfattande upprustning. I samband med ansökan om investeringsmedel för större projekt hade förvaltningen önskemål om att kunna upprusta de berörda parkerna i närtid. På grund av stadens begränsade budget för parkinvesteringar har detta dock inte varit möjligt. Medel för insatserna behöver därför sökas kommande år.

Medel för mindre investeringar som stadsdelsnämnden varje år tilldelas utifrån fördelningsnyckeln kommer att användas för mindre parkupprustningar vilka beslutas i samband med kommande års verksamhetsplaner.

När det gäller större investeringar och reinvesteringar finns en utmaning i att kunna hantera projekten inom planerad tidplan, detta eftersom oförutsedda hinder ofta inträffar i samband med anläggningsfasen. Exempelvis kan okända ledningar, arkeologiska fynd och markföroreningar påträffas vilket kraftigt påverkar projektets genomförande och tidplan.

För att kunna färdigställa projekten är det därför nödvändigt att kunna omdisponera medel mellan olika projekt och år. Utöver detta behöver också medel för mindre investeringar vara möjliga att använda för att säkerställa att större investeringsprojekt och reinvesteringar kan slutföras då hinder och förseningar uppstår. Ovanstående utmaningar gäller även för projekt inom ramen för trygghetskapande åtgärder och klimatinvesteringar.

Vad gäller investeringsprojekt inom klimat och trygghet borde dessa hanteras på samma sätt som de stora parkinvesteringarna, det vill säga att medel söks för flera år i rad och därmed bättre kunna omhänderta investeringsprojekts naturliga faser (program, projektering och genomförande).

Klimatinvesteringar

Förvaltningen har möjligheten till en långsiktig planering av klimatinvesteringar skapar goda förutsättningar för ett mer strategiskt miljö- och klimatarbete. Förvaltningen kommer att använda denna möjlighet till att göra kartläggningar och inventeringar mer utförligt. Förvaltningen ges även mer tid att samverka med andra aktörer, vilket skapar en stabilare grund. Samtliga av förvaltningens åtgärder strävar efter minskade växthusgasutsläpp och energieffektiviseringar men även klimatanpassningar planeras.

Planerade åtgärder redovisas i bifogad bilaga tre med en tvåårig plan. Några av de planerade åtgärderna är en utveckling av de klimatinvesteringsprojekt som ansökts om i verksamhetsplanen 2021.

Inventarier

I och med att förvaltningen i april 2021 kommer flytta till nytt förvaltningskontor kommer

investeringar behöva göras för inventarier under 2021. Så långt det är möjligt kommer återbruk av befintliga möbler göras.

Det har genomförts en översyn av inventarier i förvaltningens vård- och omsorgboenden. Detta för att säkerställa att standarden är likvärdig. Under 2022 innebär detta ökade kostnader för inköp av inventarier med 2,0 mnkr.

4 Lokalförsörjningsplan

4.1 Inledning

Förvaltningens samtliga verksamheter arbetar aktivt för bättre lokalsamordning och för avveckling av lokaler som inte behövs. Detta är ett led i förvaltningens effektiviseringsarbete.

Förvaltningens inhyrning av lokaler och bostäder inom stadsdelsområdet utgörs till största del av hyresavtal med privata aktörer, till exempel många bostadsrättsföreningar.

4.2 Pedagogisk verksamhet

4.2.1 Nuläge 31 januari 2021

Inom förvaltningens förskoleverksamhet finns 47 förskolor och två kommunövergripande specialförskolor. Förskolorna är indelade i fem förskoleområden och en resursenhet som vart och ett leds av en rektor.

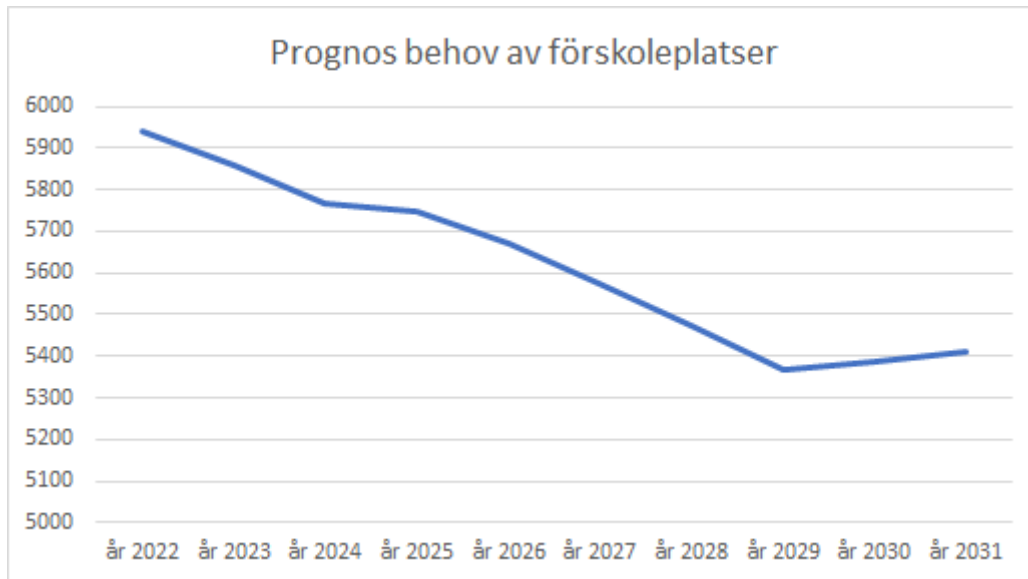
Förvaltningen har kapacitet för 2 860 förskoleplatser exklusive de två kommunövergripande specialförskolorna.

Det är 46 procent av förskolebarnen som är inskrivna i de kommunala förskolorna den 31 januari 2021.

4.2.2 Planering av lokaler för år 2022-2031 (första planeringsperioden)

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Den första planeringsperioden är år 2020-2030. Under planeringsperioden visar prognoserna på att behovet av förskoleplatser minskar då antalet barn i åldersgruppen 1-5 år blir färre.

Källa: Sweco AB, Befolkningsprognos år 2020 och förvaltningens antagande om att 98 procent av barnen 1-5 år går på förskola.

Målet är att alla förskolelokaler används fullt ut där det är möjligt. Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att de totala lokalresurserna ska användas på bästa sätt.

Förvaltningen planerar att lämna mindre lämpade permanenta förskolelokaler och paviljonger med tillfälligt bygglov och gå in i nya förskolelokaler under perioden år 2021-2023. Den största minskningen av förskoleplatser sker under år 2021. Förvaltningen arbetar systematiskt med att anpassa utbudet av platser efter prognosticerad och faktisk efterfrågan. Dock måste antalet platser vara något högre än efterfrågan då behoven varierar under året samt att förvaltningen behöver ta ansvar för platsgarantin i planeringsarbetet. Förvaltningen avser även att arbeta för att öka andelen inskrivna barn i den kommunala förskolan. Förvaltningen har inte någon kännedom om att det kommer att ske någon förändring för förskolorna i enskild regi vilket gör att redovisningen över platskapaciteten för dessa är oförändrat år 2021-2024.

Dialog förs internt på förvaltningen och med grundskoleavdelningen på utbildningsförvaltningen för att undersöka om det finns intresse att ta över någon av de förskolelokaler där förvaltningen planerar att avveckla verksamheten. Denna dialog förs även i SAMS-grupperna som leds av kommunstyrelsen. (Samordnad grundskoleplanering i Stockholm).

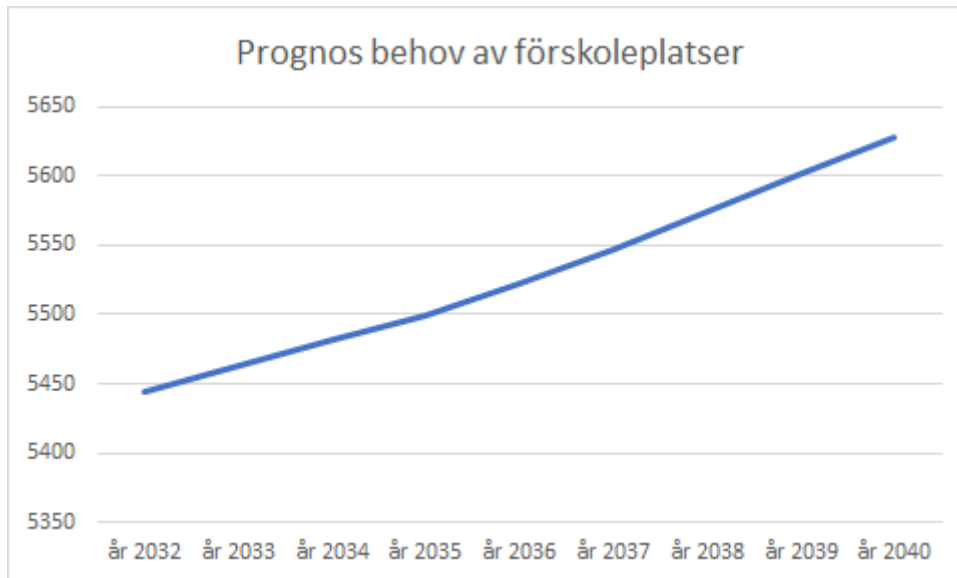
Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Under första planeringsperioden år 2021-2024 planerar förvaltningen att lämna permanenta förskolelokaler och förskolor som har tillfälliga bygglov. Sammantaget motsvarar denna avveckling ett totalt platsantal om cirka 237. Nya platser kommer finnas i två nybyggnadsprojekt detta är totalt cirka 195 platser.

4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2032-2040 (andra planeringsperioden)

Lokalbehov under den andra planeringsperioden

Den andra planeringsperioden är år 2032-2040. Enligt prognosen kommer barnen i åldersgruppen 1-5 öka något under den andra planeringsperioden.

Källa: Sweco AB, Befolkningsprognos år 2020 och förvaltningens antagande om att 98 procent av barnen 1-5 år går på förskola.

Utifrån prognosen kommer förvaltningen göra en bedömning av vilka lokaler som på bästa sätt främjar förskolans långsiktiga behov och verksamhet. Även i det längre perspektivet planerar förvaltningen för en kapacitet där 50 procent av barnen är inskrivna i kommunala förskolor. För att möta efterfrågan på nya förskolor i samband med nybyggnation av bostäder kommer förvaltningen fortsätta samarbetet med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret.

Planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden

4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola

Nuläge 31 januari 2021

Det finns 74 förskolor i egen regi inom Södermalms stadsdelsområde som sammanlagt har en kapacitet för 3 703 barn. De enskilt drivna förskolorna, som är 61 st på Södermalm, hade 3 270 barn inskrivna den 31 januari 2021 vilket motsvarar 54 procent av de barn som totalt var inskrivna i förskola inom Södermalms stadsdelsområde.

Lokalförändringar enskilt driven förskola eller fristående skola

Förvaltningen har inte någon kännedom om det kommer att ske lokalförändringar för de

enskilt drivna förskolorna inom Södermalms stadsdelsområde. De enskilt drivna förskolorna har godkännande där det är angivet hur många barn förskolan maximalt får ha inskrivna i verksamheten.

4.3 Annan kommunal verksamhet

4.3.1 Nuläge 31 januari 2021

Administrativa lokaler

Förvaltningskontoret kommer flytta in i nya lokaler på Virkesvägen 3 den 2 april. Avveckling av gamla förvaltningslokaler Göta ark sker parallellt under april månad. Fackförbundet Kommunal flyttar från Göta ark till Erstagatan 34 i samband med förvaltningskontorsflytten.

Individ- och familjeomsorg

Förvaltningen hyr fyra lokaler avsedda för dagliga verksamheter i enlighet med LSS som drivs i egen regi. Därutöver finns ett antal adresser där kommunen hyr lokalen men där verksamheten är upphandlad och drivs av externa utförare.

Förvaltningen hyr totalt sju lokaler avsedda för dagliga verksamheter enligt LSS. Fyra av dessa lokaler inhyser dagliga verksamheter i nämndens egen regi (Blecktornet, Reimers, Torkel och 12:an). Resterande tre lokaler avser nämndens entreprenadupphandlade dagliga verksamheter (Hammarby, Danvikstull och Teckentullen)

Därutöver driver förvaltningen en dagverksamhet för personer med demenssjukdom under 65 år, Klubb Reimersholme samt en socialpsykiatrisk sysselsättningsverksamhet på Maria Trappgränd 5.

Fritid och kultur

Inom stadsdelsområdet finns fem parklekar. Det finns ett behov av att rusta upp de befintliga parklekarna då många av dessa är 40-50 år gamla. Det gäller såväl parklekarnas inomhusmiljö som utomhusmiljö. Flera skolor och förskolor inom stadsdelsområdet har skolgårdar och lektytor som är små och använder parklekarna som komplement till den egna utemiljön. Detta leder till att parklekarna utsätts för stort slitage. En upprustning av parklekarnas lokaler kommer att innebära höjda hyreskostnader. Förvaltningen har en pågående dialog med fastighetskontoret som är hyresvärd.

Övriga lokaler

Avdelningen för äldreomsorg har två separata lokalkontrakt avseende dagverksamheter för äldre, två lokaler med öppen verksamhet samt ett fritidscenter. Därutöver finns två dagverksamheter inrymda i Guldbriolopshemmets äldreboende samt personallokaler för hemtjänsten.

Förvaltningens sociala avdelning hyr även in ett antal lokaler bland annat på Brännkyrkagatan där förvaltningens arbetsmarknadsinsatser har sina verksamhetslokaler.

4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Behovet av platser för daglig verksamhet inom sociala avdelningen respektive dagverksamhet för äldre analyseras och anpassas i förhållande till efterfrågan. Anordnare är både egen regi

och privata aktörer. Generellt finns i nuläget tillgång till ett stort antal olika dagliga verksamheter. Åtgärder för att anpassa utbudet efter efterfrågan kan vara att analysera de olika verksamhetssegmenten samt se över möjligheter till eventuella sammanslagningar, nedläggning eller flytt av verksamheter. Det är inte troligt att förvaltningen kommer utöka antalet platser inom dagliga verksamheter under planeringsperioden.

4.4 Övrigt

4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Hyreskostnadsutvecklingen bedöms öka med 2 procent årligen.

4.4.2 Samverkan

Inom de lokaler som förvaltningen hyr finns även ett flertal dagliga verksamheter inrymda vilket innebär att inga separata lokaler behöver hyras för dessa verksamheter. Detta gäller till exempel caféet inom Bergsunds vård- och omsorgsboende samt den dagliga verksamheten Ekengruppen som kommer ha sin verksamhet på Virkesvägen från april månad.

4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Förvaltningen behöver fortsätta utveckla det strategiska arbetet avseende förvaltningens totala lokalinnehav.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2021-03-30